

PENDİK TOPLANTILARI: 10

AİLE İÇİ ŞİDDET

PENDİK TOPLANTILARI: 10

Editör

Hulusi ŐENTÖRK

Koordinasyon Kurulu

Hulusi ŐENTÖRK

Ekrem OKUTAN

Sami ŞİMŞEK

Osman DANIŐ

Yusuf ŐAHİN

Koordinatör

Ekrem OKUTAN

Organizasyon

Ayser SALTİ

Emre BIŐAKŐIOĐLU

M. Metin TAVUKŐU

Kemal KAYA

Ömer Faruk KOŐ

Yayına Hazırlık

Ayser SALTİ

Abdurrahim AYAR

Dr. Ertuğrul Gazi SAĞLAM

Teknik Hizmetler

Yusuf KAYA

Not: Bu kitap, 22.06.2005 tarihinde Pendik'te yapılan toplantının ses kayıtlarının deşifresinden oluşmaktadır.

PENDİK TOPLANTILARI: 10

ELVAN ONAY

Hürriyet Gazetesi İletişim Danışmanı

EROL KAYA

Pendik Belediye Başkanı, Türk Dünyası Belediyeler Birliği Başkanı

HATİCE DURU

Avukat

HULUSİ ŞENTÜRK

Pendik Belediyesi Başkan Danışmanı

MUHİBE KALMIŞ

Avukat

MUSA TAŞDELEN

Prof. Dr. Sosyolog

NEVİN DÖLEK

Doktor. Psikolog. Boğaziçi Öğretim Görevlisi

NEVZAT TARHAN

Prof. Dr. Psikiyatri Uzmanı

SEDA KAYA GÜLER

Yeni Asır Gazetesi Yazarı

YASEMİN YALÇIN

Danışman, Psikolog

ÖNSÖZ

Belediyeler, belde halkının yerel nitelikli ihtiyaçlarını karşılamakla görevli kurumlardır. Halkın yerel ihtiyaçları fiziki, sosyal, kültürel, ekonomik ve hatta siyasi alanları kapsamaktadır. Bu kadar geniş yelpazede görev yapmak zorunda olan belediyelerimizin kendilerinden beklenen misyonu başarı ile yerine getirebilmesi için entelektüel sermayenin kent yönetimine yansıtılmasını sağlamaları gerekmektedir.

Pendik Belediyesi, ortak sorunların çerçevesinin belirlenmesi, çözüm yöntemlerinde mutabakat sağlanması ve katkısı olabilecek herkesin katkısını sağlayabilmek amacıyla periyodik toplantılar düzenlemektedir. Bu toplantılar, belediye, üniversite, medya, STK ve konu ile ilgili uzmanların katıldığı çok yönlü değerlendirmeler biçiminde gerçekleştirilmektedir.

Toplantılarda konuşulanların ve çözüm önerilerinin dar çerçevede kalmaması, geniş kitlelere ulaşabilmesi için toplantılar kayda alınmakta ve yayınlanmaktadır.

Pendik Toplantıları genel başlığı altında sürdürülen bu çalışmanın son oturumunda “Aile İçi Şiddet” konusu ele alındı. Kitap, bu toplantının ses kayıtlarının deşifresinden oluşmaktadır. Faydalı olması dileği ile.

Erol KAYA

Pendik Belediye Başkanı

Türk Dünyası Belediyeler Birliği Başkanı

Hulusi ŐENTÖRK : Değerli konuklar, Pendik toplantısının onuncusuna hoş geldiniz. Bu akşam sizlerle aile içi Şiddet konusuna değerleneceğiz. Toplumun temel yapısını oluşturan ve üyeler arasında dayanışma, sevgi, bağlılık ve hoşgörünün olması ve bu hoşgörüyü topluma yansıtması gereken ailelerimizde son günlerde Şiddet olaylarının yaşandığı çok yoğun bir biçimde gerek medyada, gerek de değişik platformlarda gündeme gelmeye başladı. Aile içi Şiddetin artması, iletişimsizliğin yükselmesi sonucu mu ön plana çıkarmaya başladı? Yoksa gerçekten bir artış mı var? Değerli katılımcılarımızın bu konudaki görüşlerle bizleri bilgilendirecektir.

Burada bizim amacımız; sizlerin değerlendirmelerinden yararlanarak bir kamu kurumu olarak bu konuda takip etmemiz gereken politikaları belirlemek yani sizlerin bilgileri ve değerlendirmeleri ışığında kendimize bir yol çizmektir. Davetlilerimize teşriflerinden dolayı teşekkür etmek istiyor ve ismen okumak çok doğru olmadığını düşündüğüm için sizlerden istirhamım katılımcıların kendisini kısa cümlelerle bizlere tanıtmalarıdır.

MUHİBE KALMIŞ : Muhibe Kalmış. Serbest avukatlık yapıyorum. 1981 doğumluyum.

HATİCE DURU : Avukat Hatice Duru. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunuyum. Bende serbest avukatlık yapmaktayım.

YASEMİN YALÇIN : Danışman, psikolog Yasemin Yalçın. Yüksek Lisansına İstanbul Üniversitesi Psikolojik danışmanlıkta devam etmekteyim. Aile çeşitli eylemlerle birbirine bağlı olan anne – ocuk, baba – ocuk ilişkilerini incelemekteyim. Bu alanda kendime ait bir danışmanlık merkezinde çalışmaktayım.

EROL KAYA : Erol Kaya. Bu Őehrin sakin bir Şekilde yürümesi için çalışmaktayım.

ELVAN ONAY : Hürriyet Gazetesi iletişim danışmanıyım. “Aile içi Őiddetlere son” kampanyasının sorumlusuyum.

DR. NEVİN DÖLEK : Psikologum. Boğaziçi öğretim görevlisiyim.

PROF. DR. NEVZAT TARHAN : Psikiyatri uzmanıyım. Türkiye temsilcisiyim.

HULUSİ ŞENTÜRK : Biraz sonra aramıza katılacak olan Prof. Dr. Musa Taşdelen hocamızda konuklarımız arasında; bir iki dakika içerisinde burada olacak kendileri. Konuklarımızın biri şu an yetişebildi. Seda Kaya Güler. Yeni Asır Gazetesi yazarlarından. Biraz sonra aramızda olacak inşallah. Ben toplantımız hakkında kısa bir bilgi vermek istiyorum. Yaklaşık 2 saat içinde toplantımızı toparlamayı ümit ediyoruz. Bu kapsamda 3 türlü bir sistem uygulayacağız. 1. turda değerli katılımcılarımızdan mümkünse 5'er dakika içerisinde sunumlarını yapmalarını istirham edeceğiz. Hemen akabinde 2. tur olarak değerli misafirlerimizden bu konuda soruları olan varsa bir iki dakikayı geçmemek üzere herhangi bir izlenimleri varsa bunları istirham edeceğiz. Ve misafirlerimizin bu soru veya değerlendirmelerini kısaca aldıktan sonra biz 3. turda kendi aramızda tekrar devam edeceğiz. Yine 5 dakika. Fakat konunun akışına göre takdir sizlerin; mümkün mertebe 2 yada 2.5 saat içinde toparlayabilirsek iyi olur. Yalnız peşinen bir şey ifade edelim bu 10. toplantımız da kayda alınmaktadır. Kayıtlar daha sonra da deşifre ediliyor. Sizlere gönderiyoruz. Her bir konuğumuzun konuşmasını sizlerinde onayını aldıktan sonra basıyoruz.

EROL KAYA : Öncelikle ben teşekkür etmek istiyorum. Biraz evvel Hulusi Beyde ifade etti. Biz ilçemizde kendimize bir yol haritası çizme noktasında uzmanlarla, sahasında otorite olmuş dostlarla bilgilerimizi paylaşmak istiyoruz. Bu çalışmalar aynı zamanda kentimizin bilgi birikimine katkı sağlamaktadır. Şimdiye kadar spor ile ilgili, insan hakları ile ilgili farklı konuları tartıştık, küçük kitaplar haline getirdik. Az önce de Hulusi bey ifade etti. Bugünkü toplantının konusu basında çok fazla gündeme geliyor ama bizim için basındaki boyutundan daha önemli bir zorunluluk var. Şu anda bütün Türkiye deki nüfusu 50.00'i geçen yaklaşık 300 belediyemizin tamamına yansıyan bir görev söz konusu. Belediye kanununda bize kanun bunu ihtiyati değil zorunlu görev olarak veriyor. Dolayısıyla şimdiye kadar niye yapmadınız şimdi yapıyorsunuz sorusunun cevabı belli oluyor. Çünkü kanunen mecburuz Türk Ceza Kanunu yeni bir düzenleme gitirdi. Yani TCK kanununda aileye müdahale öngörüyor. Aile üyelerinin yükümlülüklerini ihmaline bir ceza yükümlülüğü söz konusu. Burada emniyetten arkadaşlarımız da var. Biz onları da bu toplantıya davet ettik. Yaşananları doğru ve sağlıklı bir şekilde ele alalım.

Kamuoyunda hakikaten son günlerde belki son üç beş aydır, artan oranda bu aile içi şiddet gündeme taşınmaya başladı. Sağlıklı bir şekilde tartışılıyor; ama sağlıklı bir şekilde bize rehber yapıldığını söyleyemeyiz. Bir dördüncü husus da şudur: Biz ilçemizde yerel kalkınma diye bir platform yürütüyoruz. Biz belediyeçiliği farklı safhalarda uygulamaya başladık. Fiziki anlamda belediyeçiliğin kısa tanımında, rutin belediyeçiliği fiziki belediyeçilik olarak algılıyoruz. Sosyal belediyeçilik son depremde krizlerle birlikte Türkiye'nin gündemine girdi, arkasından kültürel – ekonomik ve siyasal alanda katılımcı bir yapıyı nasıl yaparız diye bir projeyi ilçemizde yürütüyoruz.

Burada gördüğümüz enteresan bir durum var. Sosyal belediyeçilik olgusunda sonuçların üzerine bir yoğunlaşma söz konusu. Sosyal hayatın rehabilite edilmesiyle ilgili yada dezavantajlı kesimler kabul ettiğimiz yoksullara, acizlere, yaşlılara, özürlülere yönelik faaliyet gibi bir sürü çalışmalar yapacağız. Kaynak daha tartışılmadı. Yani problemleri doğuran nedenler henüz Türkiye'nin gündeminde sağlıklı tartışılmadı. Ya da biz yerel yönetimcilere rehberlik edecek şekilde sebeplerin tartışıldığı bir ortam yok. Bu anlamda çok ciddi sorun yaşıyoruz. Niye yardım etmiyorsunuz? Hemen televizyonlardan bir sürü programlar yapılmaya başlandı. Kimisi bir kamera alıp, "belediye başkanı görsün" diyor. Bu problemi doğuran unsurların çok sağlıklı bir şekilde tartışıldığını ve çözümlendiğini ifade edemeyiz.

Müsaade ederseniz problem noktasında birkaç başlık arz edeceğimden; artık ondan sonrasını siz değerlendirin. Şu anda nüfusu 50 binin üzerindeki tüm belediyeler kadın sığınma evleri yapmak zorundadır. Tanımlama bu şekilde çok net ve bununla beraber buna paralel her türlü fiziki binaların düzenlenmesiyle ilgili yükümlülük var. Ancak bizim şu ana kadar gördüğümüz, bu mekanların bu tür hizmet veren yerlerin (sosyal çocuk esirgeme kurumu) maalesef Türkiye de tartışıldığını ben düşünmüyorum. Ama yapıda olumsuz bir problem yaşanıyor.

Türkiye gündemine bu konuyu iyi taşındığını veya doğru değerlendirildiğini ifade etmek mümkün değil. Dolayısıyla fiziki mekanlarla birlikte yönetim problemleri aslında Türkiye de tartışılması lazım; yada bize bu anlamda rehberlik noktasında neler önerilebilir? Bunun altının çizilmesini faydalı görüyorum. Şiddetin sonuçlarını

konuşuyoruz; işte şiddetin sonuçlarından travma geçiren bir sürü insanlar söz konusu. Bunların uygulanmaya karşı yani nasıl bir bilinçlendirme rehberlik etme yada ceza-i müeyyideler uygulayarak caydırıcı tedbirler alınabilir. Yani doğuran nedenlerin ortadan kaldırılmasında neler yapılabilir yerel yönetimlerde yada diğer kamu yönetiminde? Bu şiddete maruz kalanlara sığınma evleri dışında neler yapılabilir, yani kadın sığınma evleri bizim için bir zorunluluk oldu. Ve bizim hemen belediye olarak yani sadece onunla ilgili olarak değil, diğer unsurlarla ilgili şimdiye kadar yaptığımız bir sürü çalışmalar var. Rehabilitasyon edilmeye dönük yada bu tür problemlerin ortadan kaldırılması dönük. Ama sağlıklı bir şekilde yapabilmek, doğru adım atabilmek için yapılmalı.

Belki garip gelecek size ama bir takım çelişki yaşıyoruz. İstanbul göçle beslenen bir şehir. Asıl problem burada. Çünkü; çekirdek aileye dönüşmeyle beraber evde yaşadığımız sıkıntı da evden çıkıp gidebileceğiniz aile yakını ortalıkta yok. Ya sokaktasınız yada bir sığınma evine gitmek zorundasınız. Şimdi o doğuran nedenlere baktığımızda evde gerilimi artıran unsur, garip bir şey gelecek size ama bizim mevzuatımızın bize dayadığı bir unsur ve doğru bir şey. Yani TCK'daki son düzenlemeleri, gecekonduların yapılaşmasındaki caydırıcı unsurlar ortaya koydu. 2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezasıyla sadece belediye başkanı değil yapanlarda yargılanacak. Ben size çok küçük bir örnek vereyim. Bir yerde gecekondular var ve iki odadan oluşan bir gecekondular. Benim ilçemde 10 – 11 yıldır hiçbir gecekondular yapılmıyor. 20 – 30 yıllık gecekondular yapımız var, stokumuz var. Şimdi çocuklar büyüdü, aile 7 – 8 kişi oldu. İki odada yaşıyorlar. Bir oda ilave etmeye kalktığınızda derhal yıkıyoruz. Eğer bu müstakil parselse yani kendisine ait bir parselse yine aynı şekilde diyoruz ki bina imarına uygun ruhsat alacaksın ve bunu yapacaksın. Bunu yaptığı zaman bedelini karşılama mümkün değildir. Çünkü yaşam mücadelesi vermede sıkıntı çeken bir aile, yeni bir ruhsat alması yeni bir yapı alması, mümkün değil. İlave yaptığı zaman derhal biz gereğini yapıyoruz. Ve aslında tetikleyen unsuru biz farkında olmadan büyütüyoruz. Çok böyle dışa yansımaları yok ama beraberinde giden bir hadise dolayısıyla yani ekonomik sıkıntılar bu şiddeti doğuran önemli unsurlar bize göre. En azından benim gördüğüm kadarıyla bu şekilde. İşsizlik yönü, ekonomik dengesizlikler falan. Yani aile içindeki şiddet olayına bir şekilde doğru bakmak istiyoruz. Bize lütfen rehberlik eder misiniz? Teşekkür ediyorum.

HULUSİ ŞENTÜRK : Evet Sayın Başkana teşekkür ediyoruz. Sayın Elvan Onay Hürriyet Gazetesi.

ELVAN ONAY : Ben özellikle bizim şu anda yapmakta olduğumuz, devam etmekte olan kampanyayı anlatarak biraz bizim tarafımızdan konuyu açabilirim. Belki görmüşünüzdür, haberdarsınızdır. Ben konuyu özetlemek istiyorum. Hani nerelerde yerel yönetimlere dokunuyor. Biraz onun ortaya çıkması açısından kampanyayı anlatmak istiyorum. Biz baştan iyi amaçladık. Biz geçen sene hürriyet olarak bu konuda, aile içi şiddet konusunda bir çalışma yapmaya karar verdik. Aile içi şiddet yeni bir kavram yeni bir konu değil. Yani 1000 yıldır var ve bütün dünyada var. Türkiye'ye has bir konu değil. Türkiye nin belli bir yöresine has bir konu değil. Bütün dünyadaki yüzdelerle, oranlarla Türkiye deki oranlar aslında birbirine son derece yakın. Ama son dönemde 5-10 yıldır. Türkiye deki kadın örgütlerinin çalışmaları nedeniyle ortaya daha fazla. Yani göz önüne daha fazla çıkmaya başlayan, önemsenen bir konu. Biraz da Avrupa Birliği sürecinden dolayı daha fazla önemsenmeye başlandı ve bütün bunların sonucunda da konjonktür içinde yerel yönetimlerdeki bu yasa değişikliğiyle ceza kanunundaki değişikliklerle daha fazla ön plana çıktı. Ama yine de ne olursa olsun hepimizin bildiği gibi kapalı kapılar ardından yaşanıyordu. Biz böyle bir olayda elimizi taşın altına koymak istedik; çünkü bir gazete olduğumuz için sonuçta bunu daha fazla büyütmek imkanlarımız, böyle bir gücümüz var. Bu aşamada ne yapabiliriz diye baktık, kadın örgütleriyle görüştük, bu konuyla ilgilenenlerle görüştük. Sonuçta Çağdaş Eğitim Vakfı ve İstanbul Valiliğiyle bir işbirliği, bir güç birliği yaptık ve bir pilot projeye başladık işe. Kampanya da amacımız şuydu: Öncelikle farkındalığı yükseltmek. Bu aile içi şiddeti, mümkün olduğunca çok insanı eğitimlerle aydınlatabilmek ve sonuçta toplumun tüm kesimlerinde bu konuda duyarlılığa davet edebilmek. Yani özellikle tabi burada yerel yönetimler çok önemli ve dolayısıyla pilot projede İstanbul da dört tane ilçede gezici otobüs ile eğitimler başladı. Nevin hanım, psikolog doktor Sn. Özdemir'in başında olduğu bir ekip, bir psikolog ekibi, bir eğitim programı oluşturdu. Dört ilçede; Ümraniye, Bakırköy, Gaziosmanpaşa ve Kağıthane de hanımlara ve erkeklere yönelik bu eğitimleri verdik. Özellikle tabi ki hanımlar çok daha fazlaydı eğitimlere katılan. % 10 unu erkekler oluşturuyordu ama biz ne kadar olsa o kadar kar dedik. Özellikle yola çıkarken. Çünkü erkekler hep dışında kalmıştı bu konunun. Biz başından beri hep

istedik ki erkeklerde mücadelenin çözümünün parçası olsunlar ve öyle yola çıktık. Kampanyanın bu aşamasında 1500 kişiye ulaştık ilk üç ayında. Hatta çiftlerde oldu gelen eğitimlerimize katılan. Bir araştırma, bir alan çalışması, bir anket yapıldı. Onun detaylarından, içeriğinden, Nevin hanım bahsedecek. Biz bu araştırmadan sonra bu araştırmanın sonuçlarından da yola çıkarak 2005 de biraz daha genişlettik kampanyayı farklı ayaklarına ulaştık. İlçelerde yine devam ediyor bu eğitimler. Şimdi 10 ilçede hedefliyoruz. Bunlardan bir tanesi de esasında Pendik. Eğitimleri yapmak istediğimiz yerlerden bir tanesi de burası. Tabi talebe göre, karşılıklı anlaşmaya göre işbirliğine gidiyoruz Yerel Yönetimlerle. Kadıköy'de oldu, Şişli de oldu. Önümüzdeki haftalardan itibaren Kartal da olacak. Diğer ayağının da Türkiye çapında başlayan bir gönüllü hareketi oluşturacak. Bunun için belki televizyonda rastlamış olabilirsiniz kampanya filmleri yayınlanmaya başladı. Gönüllülerimiz başvurmaya başladılar. Hem kampanya telefonuna, hem kampanyanın web sitesine. Bu gördüğünüz gönüllü el kitabı, kampanyayla ilgili ve şiddetle ilgili bilgileri içeren kitapçıklar hazırlandı. Gazetede konunun temel prensiplerini anlatan tabloid verdik. Gönüllülerimiz başvurmaya başladılar. 300 kadar gönüllümüz var şu anda, gönüllü baş vurumuz var. Onların arasında gönüllü liderler belirleniyor ve bu gönüllü liderleri 20 saatlik bir eğitim alıyorlar. Bizim amacımız burada önce gönüllü liderleri, sonra onların aracılığıyla diğer gönüllüler, yine onların aracılığıyla diğer kişileri eğitmek. Yani böyle halka halka toplumun geneline yayılabilecek bir bilinç oluşturabilmek. Yine kampanyanın başka bir ayağı Kasım ayında yapmayı düşündüğümüz; özellikle belediyeleri de aramızda çok görmek istediğimiz, özellikle sığınma evleri üzerine çalışmalar yapan belediyeleri. Uluslararası sempozyumumuz olacak. Aile içi şiddette son sempozyumu, yada aile içi şiddet sempozyumu. Buraya bütün dünyada literatüre girmiş aile içi şiddetle mücadele etme konusunda pratik çözümler yani pratik anlamlı çözümler getirmeli başarmış projeleri davet etmeyi hedefliyoruz. Şu anda kampanyamıza CNN Türk de dahil olmuş durumda Bir diğeri de tabii ki bütün bu konuya baktığımız zaman, konunun ayakları, hepimiz farkındayız, yani bitmiyor. Yani bir çok ayağı var. Bir çok konu var. Tartıştığımız diğer konu da yardım hattı konusu, şu anda Türkiye'nin bir yardım hattı olamıyor. Yani bütün şiddet gören kadınların yada şiddet gören kişilerin diyelim başvuracağı ve kuvvet alabileceği tek bir hat yok. Çünkü bir hat kurmakla bitmiyor iş. Türkiye'de insanları yönlendirebileceğimiz sığınaklar veya yönlendirebileceğimiz

toplum merkezlerinin yerleri çok çok az. Dolayısıyla böyle bir çalışmada zaman alıyor ve diğer konu da şu: Sığınma evleri ilk baştan beri üzerinde durduğumuz. Burada da rolümüzün, yani bu kampanya olarak rolümüzün, işbirliği yapmak ve bu konuya niyetlenen belediyelerin sığınma evi kurma konusunda davet edebilmek olduğunu düşünüyoruz. Bizim çalışmamız şu anda bu aşamada.

HULUSİ ŞENTÜRK : Elvan hanıma teşekkür ediyoruz. Bir psikolog olarak Nevin Hanımı dinliyoruz.

DR. NEVİN DÖLEK : Kampanya dahilinde eğitimlerde bizde böyle çok toplantılar yaptık. Konu keyifli değil ama çalışmalar keyifli yanıydı. Nasıl yaklaşmalı? Ne yapmalı? Neden oluyor? Gerekçeler neler? Oradan yola çıkarak bizim kendi konuştuğumuzda amacımız neydi ne yapmayı istiyoruz? bunu biraz anlatayım. Bu arada biraz bilgi de vermek istiyorum. Bir tanesi şiddetin aslının çok yaygın olduğuna, aile içi şiddetin (biz şiddetin geneliyle ilgili değil biz aile içi şiddetle ilgileniyoruz) Bunun çok yaygın olduğuna dikkat çektik. Bu konuda Başbakanlık Aile Araştırmaları Kurumunun Türkiye çapında yaptığı bir araştırma var. Çok çarpıcı 3 aileden birinde ürpertici bir sonuç. Özellikle töre cinayeti gibi daha ağır şiddete çok vurgu yapmadan. Çünkü o da çok önemli. Onunla da çok ilgilenen kadın kuruluşları özellikle var ve ilgilenilmesi gereken bir konu. Ama çok ağır konulara ışığı verdiğimizde milyonlarca evde şiddet gören kadın, erkek, çocuk, yaşlı belki sahiplenmiyor konuyu. Zamanla biz de bu kadarı olmuyor zaten, o bölgeye has deyip görmezden geliniyor. Oysaki bu şiddetin kapı komşumuzda da belki teyzemizin başına da geldiği, evladımızın da evinde olabildiğine dikkat çekmek istiyoruz. Sadece şiddet tabii ki şiddet biliyorsunuz % 90 ı kadına yönelik ama sadece kadına da odaklanmak istemedik. Aile içinde başka kişilerde şiddet görebiliyor. Bu erkeklerde olabiliyor. En önemlisi çocuklar olabiliyor, yaşlılar olabiliyor. Ağırlıklı olarak kadınlara şiddete dikkat çekmekle birlikte herkesin aile içinde cinsiyete bakmaksızın bir şiddete uğrayabildiğine dikkat çekmek istedik. Eğitim otobüslerine gelen kişilere anket uyguladığımızda şiddet görüyor musunuz diye sordüğümüzde, örneğin kadınlar % 15 evet demiş ama daha sonra şiddetin türlerini anlatmaya başladığımızda şiddetin sadece fiziksel şiddet olmadığını, fiziksel şiddetin dışındaki şiddetinde can yaktığını ve hatta daha fazla yaralar verebileceğini anlattığımızda, örneğin sözel yada duygusal şiddet,

aşağılama, hakaret etme. Sosyal şiddet; yakınlarıyla görüştürmeme, başkalarının önünde küçük düşürme gibi. Ekonomik şiddet; para vermeme, bir işi yapmıyor deniyor ama bir erkek altı ay işsiz kaldığında veya eve yeterince ücret getirmediğinde eşi veya yakınları tarafından aşağılanabiliyorsa; “erkek misin?” başaramadın deniyor. Bu da bir çeşit şiddet aslında. Tabi birde cinsel şiddet var aslında. Cinsel zorlamalarda var. İkinci amacımız buydu: Şiddet sadece dövmek yada dayak atmak, tekmelemekten ibaret değil. Şiddetin başka türleri de var eşimize gösterebileceğimiz çocuklarımıza gösterebileceğimiz, başka şiddet türleri de var. Bunları öğrendikleri anda % 94’e çıkıyor şiddet görüyorum diyorlar. Erkekler içinde yükseliyor, kadınlar içinde yükseliyor. Aynı biçimde şiddet uyguluyor musunuz dediğimizde, tabi doğal olarak % 10 – 13 – 17 gibi erkeklerde ve kadınlarda. Ama şiddetin türlerini öğrendikten sonra görüyoruz ki % 50 ye çıkıyor, evet bende şiddet uyguluyorum diyenler. İşin ilginç tarafı şiddet gördüm diyen kadınların yarısından fazlası, %70 kadarı bende çocuklarıma şiddet uyguluyorum diyor. Biz de bu konuya dikkat çekmeye çalıştık. Bu konuda farkındalığı artırmaya çalıştık. Bunun dışında niye dikkat çekmeye çalıştık şiddetin nedenleri neler bunu çok irdeledik. Bu kitapta bunun başka versiyonunda detaylı olarak da bunu vurgulamaya çalıştık doğuştan mı evet bazı kişilerde yatkınlık oldu saldırganlık eylemin daha yüksek olduğu söylenebilir. Bazı kişilerde, özellikle kocaların arasına girmek istemiyorum ama şiddet rahatsızlıkla ilgili. O çok küçük bir yüzdendir. Biz çok büyük rakamlardan söz ediyoruz. 3 aileden birinden söz ediyoruz bunun nedenlerinden bir tanesi belki toplumsal bakış açısı aile içindeki güç dengesi ile ilgili inanışlar olabilir. Ama esas vurgulamak istediğimiz şey şu oldu. Nedeni ne olursa olsun bildiğimiz bir şey var ki şiddet öğrenilen bir şey. Çünkü evde karısını döven ve çocuğunu döven kişi işte patronuna yumruk atmıyor, kızdığı zaman mesai arkadaşını hırpalamıyor. Demek ki öğrenilen bir şey. Evde yapılıyor. Şiddeti yapma öğrenilmişse, şiddetsiz ilişki kurma da öğrenebilir. Bunun üzerinde çok durduk. Eğitimlerde özellikle öfke kontrolü veya şiddet durumlarında yapılabilecek bazı çözümler, teklifler vermeye çalıştık. Sadece erkeği suçlamak da istemiyoruz. Erkeği suçlamak demek, bu konuda bu toplumun yarısını itmek demek değil mi? Yarısı kadın, yarısı erkek, oysa küçük erkek çocuklarımızda var bebeklerimizde kızlarımızda. Aynı ihtimamda ve aynı masumiyetle büyüyorlar. Sistemik olarak da, bazı açılardan aileye yaklaşıyoruz. Yani her iki tarafta hayır ve şiddetin yükselmesi, ne şiddeti kabul etmesine nede provoke etmesine dikkati çekmeye çalışıyoruz. Şiddetin artırılmaması için neler

yapılabilir; daha sonra da korunma için neler yapılabilir. Şiddet gören kişi nasıl korunabilir. Kadın ciddi şiddet görüyorsa buna karşı koyma yollarını göstermeye çalışıyoruz. Çünkü yaptığımız araştırmada kadınların büyük bir çoğunluğu hiçbir şey yapmıyor. Bu konuda şiddet gören erkekler de zaten bir şey yapmıyorlar, söylemeye dahi utanıyorlar veya farkında değiller. Şiddet görenlerin sadece sinirlendiklerini biliyorlar. Erkeklere daha çok sözel şiddet uygulanıyor. Bu oran daha yüksek. Erkeklere yönelik şiddet ve kadınlara yönelik fiziksel şiddet de çok yüksek; korunmak için ne yapılabilir. Bu tip programlarda sanki şiddetten korunmanın tek yolu o evi terk etmek yada adamı bırakmak. Oysa çözüm aileyi parçalamak değil, çözüm ailenin içinde halledilebilir olmasıdır. Bizim toplumumuzda aile çok değerli. Onun için polis bile müdahale etmekten kaçınıyor. Ama bunu halletmek, aile yakınlarından istek almak mümkün. Artık kanunlarımız var. Yasal haklar var. Ailenin korunmasına dair kanundan bahsediyoruz ve bu konuda bilgilendiriyoruz ki, babanın yaptığı araştırmalarda etkili olduğu görüldü. Birkaç küçük örnek (basında) var ölümle sonuçlanan. Ama kanunun da etkili olduğu görülüyor. Bunun dışında bir şeyi çok vurguluyoruz; ekonomik nedenler. Tamam insanları çaresizliğe üzüntüye mutsuzluğa itebiliyor, bu bir gerçek. Ama şiddetin bahanesi değil. Ekonomik olarak çok sıkıntı da olup evine şiddet uygulamayan çok kişi var. Ne yazık ki eğitimsizlikte bunun bahanesi. Çünkü görüyoruz ki eğitilmiş ailelerde çok yüksek. Üstelik eğitilmiş kadınlar yardım istemekte diğerlerine nazaran daha fazla. Şiddetin bahanesi yok ve olmamalı. Aile içinde güven odağı olması gerekirken, güveni parçalayacak ailenin esasında fiziken değilse de ruhsal dağılmasına yol açacak bir şeye yer olmamalı mesajını iletmeye çalışırız. Eğitilmiş kadınlara şiddet görmeye eğitim arasında herhangi bir bağlantı, bizim araştırmamız da çıkmadı. Başka araştırmalarda da çıkmamış. Yani bu demek oluyor ki bir ilişki evet yurtdışında da öyle bir ilişki; olmaması demek, yani her seviyede şiddet benzer oranlarda var anlamına geliyor. İlkokul veya eğitimsiz okuma yazması olmayan kişilerde, fiziksel şiddete uğrama oranı yüksek. Okuma yazması ve eğitimi daha yüksek olanlarda sözel şiddet oranı daha yüksek. Yalnız bu konuda herhangi bir şey yapmaya yardım talep etmemek eğitilmiş olan kadınlarda bu daha yüksek. Biz bunun gerekçesini düşündük. Herhalde utanıyor olma ihtimali dedik. Bir çarpıcı bir sonuç var; "ailemizde çocukken veya evlenmeden önce şiddet gördünüz mü" diye bir soru sorduğumuzda; anlamlı bir şekilde, eğitim seviyesi yükseldikçe "evet şiddet gördüm" deme oranı daha yüksek kadınlarda. Bu bizi çok şaşırttı. Bunun da şöyle

olabileceği tahmin ediyoruz. Birincisi eğitim artınca bayanların şiddet konusunda ki farkındalığı artmış olabilir. Anne babasıyla bazı konularda, onunda şiddet görmesini artırmış olabilir. Buna en çarpıcı sonuçlardan bir tanesi bana göre buydu.

HULUSİ ŞENTÜRK : Nevin Hanıma teşekkür ediyorum. Çünkü konuyla ilgili mücadeleleri okurken ciddi anlamda şiddete maruz kaldığımı hissettim. Erkekler olarak tamamen suçlanan taraf olmadığımızı, tek suçlanacak taraf olmadığımızı anlamış bulunuyoruz.

NEVİN DÖLEK : Tabi % 90'a % 10 gibi bir oranla sözel şiddet daha yüksek. Fiziksel şiddet olması gerekmiyor. Bazen dediğim gibi bir erkeğe "sen erkek misin" demek belki de yumruk atmaktan daha ağır gelebilir. Yani kadın içinde aynı şey, buna dikkat çekmeye çalışıyoruz.

NEVZAT TARHAN : Evet. Teşekkür ederim. Şimdi aile içi şiddeti değişik yönleriyle yani hukuki yönden psikolojik yönden olabilir. Bunun için önlemlere geçmeden önce şiddeti tanımlamak burada gerekiyor. Eğer şiddet sorunsu; ne sorunu, burada aile içi sorun mu, toplumsal sorun mu, yoksa sağlık sorunu mu? Bunun ayrımını iyi yapmak gerekiyor. Genellikle Nevin hanımın söz ettiği gibi şiddet fiziksel şiddet olarak biliniyor. Eşyalara zarar vermek tarzında bunun dışında çok bilinen psikolojik şiddetler vardır. Bu şiddetlerde duygusal şiddet denildiğinde yani şiddet oranı, erkek kadın pek fark etmiyor. Ama fiziksel şiddette erkek, sanırım sandalyesine oturuyor söyleyebildiği zaman duygusal şiddetle, özellikle cinsel şiddet anlamında, kadın farkında olmadan eşine cinsel şiddet uyguladığını da biliyoruz. Evliliğe zarar veriyor. İlişkiye zarar veriyor. Bütün bu şiddet gruplarını incelerken genellikle bizim toplumumuzda, şiddeti aile içi bir sorun olarak algılanıyor. Karı ile koca arasında bir şiddet olur, kol kırılır yen içinde kalır. Ve aile, içerisinde şiddeti çözmeye çalışılıyor. Şimdi daha geniş aile vardır. Anneanneler, babaanneler, dedeleri büyükler vardır. Böyle aile içi şiddet olduğunda evlilikte ailede tecrübeleri olanlar, devreye giriyor. Hakem oluyorlar, sorunu çözüyorlar. Şimdi bu hakemlik kurulu zarar gördü. Geniş aileler kimin doğduğu köyde yaşamıyor. Komşu kızıyla evlenmiyor, babası işini devam ettirmiyor. Şiddet olduğunda onlara birisi yanlış bir akıl veriyor diyorlar. Kocanın iki kaşığı varsa birisini kır diyor. Hadi bunun üzerine

farkında olmadan kocam gün geçtikçe benden uzaklaşmasın diye farkında olmadan şiddeti tahrik eder gibi böyle yanlış yönlendirmelerde oluyor. Yakın çevre burada buna bakıp sosyal çalışma kurumlarını devreye sokarak bunları çözmeye çalışıyor. Yani bir şiddet varsa buna sosyal çalışmacılar komşularına haber veriyor. Sosyal çalışmacılar oraya gidiyor aile içi şiddetini çözmeye çalışıyor. Bizde böyle bir altyapı yok. Aile büyükleri devreye girmeye çalışıyor. Komşular devreye girmeye çalışıyor. Ama aynı apartmanda oturup ta birbirini tanımayan çok insan var. Belki gece 2 de 3 de birbirini katıyor belki orada can çekişen var; böyle durumlarda komşuluk dayanışmanın zayıflaması; aile içi dayanışmanın geniş aile dayanışması zayıflaması, şiddetin büyümesine neden oluyor. Hatta Osmanlılar şöyle önlemler almışlar, kasaplara kasapluk yaparken senede bir gün bahçıvanlık yaptırıyorlar. Şiddeti öğrenmesini değiştirsin, şiddeti öğrenmesin, alışkanlık yapmasın. Yani keskin olsun, bahçıvanlıkla uğraşsın, biraz hayvanlarla haşır neşir olsun. Duyusallığını geliştiresin yani. Agresif duygularını azaltabilsin diye bahçıvanlık yaptırmışlardır. Senede 1 – 2 ay ve bahçıvanlık Osmanlı mali teşkilatında var. Şiddeti öğrenmeyi değiştirmek için şu anda öyle bir kültürel destek yok. Ben asker kökenli olduğum için orada bir albay arkadaş vardı. Çocuğuna şiddet uyguluyordu. Bunun yanlış olduğunu anlattığımızda, şöyle cevap verdi: “benim emrimde kaç tane yüzbaşı var, binbaşı var, emir versem hemen yapıyorlar”. Benim çocuk yapmıyor dedi, çünkü evde komutan gibi görüyor kendisini. Bunun gibi evdeki rolle işyerindeki rolleri karıştırıyorlar. Bütün bunlar şiddetin tanımlanması açısından önemli ve şiddet için yaptığımız bir çalışma vardı. Askerlik yapan bir grup üzerine çocukluk dönemlerinde otorite yapan kendisini jiletle kesen, popülasyona baktığımızda çocuklukta anne babasından şiddete maruz kaldığı ve bu oranın çok yüksek olduğunu görüyoruz. Bunlar bilinen davranışlar. Şiddetin bu boyutu, bu tür eğitim kampanyaları ve bu konuda yapılacak çalışmalar açısından çok önemlidir. Şiddet konusunda toplumsal linç oluşması, birde şiddetin aile içi sorun olmadığını vurgulamak istiyorum. Hakem gibi aile büyüklerinin hakemliğine ihtiyaç kalmadı ve bu boşluğu doldurmak için aile sığınma evleri vardır. Burada “şiddet olduktan sonra koruma hekimlikte vardır” diye tedavide bir hekimlik vardır, bu pahalıdır. Asıl hekimlik koruyucu hekimliktir. Hastalık ortaya çıkmadan önce sığınma evlerine o insanları koymadan önce, onların şiddet görmemesi için neler yapılması gereklidir. Erken eğitimler vardır ki şiddet belki de dövüşmemek için de yapılabilir. Elimde bir istatistik var Fransa da her ay 6 kadın eşi

tarafından öldürülüyor. Amerika da eşi tarafından her yıl 1500 kadın öldürülüyor. Bu istatistiğe geçiyor; yaralama değil öldürüyor. 1.5 milyon kadın Fransa da koca kurbanı. Amerika da 2 milyon kadın dövülerek yaralanıyor ve rapor alınıyor. 21 kadın kocası tarafından tartaklandığı için hastaneye kaldırıyor. Bunlar ciddi rakamlardır. Modern toplumlar da olabilir, çözmekte zorlanan bazı geleneksel değerlerimizle kaydedilebilmiş geleneksel değerlerimiz var, bunu kullanabiliriz. Ailelerdeki önemli boşanmalara baktığımızda Amerika da 2 evlilikten biri boşanmayla sonuçlanıyor. Avrupa da 3 evlilikten birisi, Türkiye de 10 evlilikten birisi boşanmayla sonuçlanıyor. Ama bazı bölgelerde arttığını görüyoruz. Özellikle Erenköy de bir lisede görev yapan bir öğretmen anlatmıştı, 39 öğrencimiz var, bunun 19 u parçalanmış ailelerden geliyor. Şiddet ortamı parçalanmaya götüren nedenler. Şimdi aile içi sorun olarak sadece şiddeti görmemek gerekiyor. Şiddet toplumsal bir sorun. Yani bir ailede şiddet varsa komşu ile panel girmemesi gerekiyor. Böyle bir konuya değindiği için Erol Beye ve Pendik Belediyesine teşekkür etmek istiyorum. Ayrıca bu toplumsal bir sorun. Yani böylesi bir mağdur insan varken, kendisi rahat rahat uyuyan bir komşu ilişkisinin çok sağlıklı bir ilişki olmadığını gösterir. Aslında çok önemli olan boyutta yani şiddetin sağlık sorunu olduğu bir boyut. Bunu depresyon olarak biliyoruz. Erkeklerde de sıra sıra depresyon türleri vardır. Depresyon olarak anlaşılmaz; depresyonun tek belirtisi öfkeliiktir. Kişi her şeye kızar, domatesi eğri doğradın diye kızar, salatalığı yan kestini diye kızar, kadın eşiyile kavga eder. Böylece sağlık sorunu olan bu kişiye ilaç veriyorsun düzeliyor. Bu kişi bu çok ilginç bir örnek oldu. Ben bir işadamı biliyorum. İşyerinde fırtınalar estiriyordu tedaviye geldiğinde birkaç hafta sonra muhasebecisi telefon ediyor doktor sakın ilacı kesmeyin çok iyi oldu. Yani böyle öfkelenmesi örtülü bir depresyon. Şimdi böyle sesleri tedavi edebilecek böyle daha doğrusu biz böyle bunlarla karşılaştığımız zaman şu soruyu soruyoruz. Şiddeti yapan kişi fiziksel şiddet uygulandıktan sonra pişman oluyor mu olmuyor mu? Eğer pişman oluyorsa şiddet uygulayan erkek böyle durumlarda (daha çok depresif bir süreç gibi düşünerek) tedavi edilebilir. Burada özellikle vurgulamaya çalıştığım, neden toplumumuzu bu konuda aydınlatmak istiyoruz. Toplumumuzun şiddeti destekleyen kültürel değerlerle, şiddeti önlemeyi pekiştirmemizi gereken kültürel değerlerini bilmemiz gerekiyor. Şimdi bizim geleneksel değerlerimizde kadın erkek egemenliği. Geleneklerimizde erkeklere zaman zaman fiziksel şiddet uygulama hakkı veriyor. Ve bunu kadınlarda onaylıyor. Bu onaylamanın sonucunda şiddet, bir erkeklik

göstergesi gibi algılanıyorlar. Anadolu da vardır; “Şiddeti göster ki kadın sana itaat etsin”. Bu model oluyor, yani hak aramayana çözüme yöntemi olarak şiddeti öğretiyoruz. Geleneklerimizin kaynağı olan dinde şiddetin desteği yok. Kaynaklara baktığımız zaman, dinin temel kaynaklarından birisi Hz. Peygamberin hayatıdır. Bu kaynağa baktığımızda şiddetin hiç örneğinin olmadığını görüyoruz. Hürriyet Gazetesinden Elvan Hanım ve ekibi çok güzel bir kampanyayı başlatmışlar. İnşallah başarılı olurlar; ama burada halkın anladığı dilde, halkla toplumun aynı dili yakalaması gerekiyor. Toplumun anladığı dilde konuşabilirse böyle durumlarda toplum bunu eleyecek ve daha çok uygulayacak. Bir projenin fizibilite olması ve uygulanabilir olması için o toplumun kültürel değerlerini kültürel dokusunu bilmek gerekiyor. Kültürel motifi olmayan bir proje istediğimiz kadar güzel olsun bir müddet sonra sonuç vermez. Bunun için aydınlarla toplumun işbirliği yapmasına önem vermemizde fayda var diyoruz, teşekkür ederim.

HULUSİ ŞENTÜRK : Teşekkür ediyoruz. Ama alacağımız olsun diyoruz bu yarım kalmıştı. İnşallah. Evet sayın Musa Hocam.

MUSA TAŞDELEN : Şimdi değerli hocamızdan son tespiti de istiyoruz. Aslında aile içi şiddet de dahil toplum hoş görüsünün kadına karşı kullanması ve istismar edilmesi, insanlık tarihi kadar eski. Ama bunun boyutlarının artması, yaygınlaşması, toplumsal onay olması daha ziyade biraz önce ifade edilen, erkeğin genel yapısı dediğimiz, yapıdan. Aslında bu ataerkil yapı yer yüzünde çeşitli uygarlıklara baktığımızda çok yaygın değil. Daha doğrusu kültürde var. İndirgediğimizde bunu görüyoruz. Pragmatizm de bu kültürü görüyoruz. İstanbul da bu kültüre geldiğimizde büyük bir dönüşüm gerçekleşmiştir. Buna rağmen somut izlerinin, bu güç kadar tümüyle kaybolmadığını gözlemliyoruz. Aile içi şiddete gelince, aile konusunda üç temel yaklaşımdan bahsediyoruz. 1 erkek – kadın ikinci tabi biraz önce bahsettik. Bölge Latin kültürünce, erkek egemen yapıda. Hani bu Hıristiyanlar var ilk günah sorumluluğu tümüyle kadına yüklenmiş, dolayısıyla bunlar tekli olarak feminizm olarak ortaya çıktığını görüyoruz. Yani feminizmin batı şartlarında ortaya çıkması kaçınılmazdır. Bu güce yansıyan kadın hareketinin son vereceği, şöyle ana çerçeveye baktığımızda farklı nedenleri var mı? Cinsel alanda farklılıklar, sanki üstünlük ilişkisi gibi algılıyor. Tabi bu farklılığı eğer siz

üstünlük ilişkisine döndürürseniz o zaman erkek geliyor meydana. Ama bu farklılığa göre şekillendirir.

Bu farklılıklar toplumsal hayatı her şeyde belirleyici değil ama; bazı alanlarda belirleyici. Bu farklılıklar aileyi ikinci kurumda gören yaklaşım, mutlak eşitlikçi yaklaşım ve bakın bu Avrupa'nın bu günkü hukuk normlarına dönüşmüş. Bizde buradan tercüme ediyoruz. Doğrular yanlışlar ve zaten böyle olduğu için erkeği ve kadını bir ailenin üyesi olmaktan çok birey olarak aldığı içinde bireyin hakları olduğu içinde eşitlikçi yaklaşım. Sanki aile içinde yaklaşım, kadınla erkek arasında kutuplaşmayı da bir anlamda beraber bulunduğu gibi. Bu nedenle her iki evlilikten birisi boşanmayla sonuçlanıyor. Üçüncü yaklaşım belki dünyada en iyi olan yaklaşım. Yani tamamlayıcı aile ruhu dediğimiz bir yaklaşım burada da dayanışma ilişkisi öne çıkıyor tabii. Bu dayanışma ilişkisi aslında eşler arasında şiddeti önleyen bir ilişki. Neden aileyi merkez alıyorsunuz. Elbette eşlerin; kadın ve erkek, özellikle sanayi çağında kentliliği kentli bir dünyanın olduğu bir çağda erkek ve kadın, bir birey olarak da bağlantılı ilişkilerden bir toplum ve cemiyet ilişkilerinin olduğu bir çağda. Bunu inkar etmek mümkün değil. Yani insanın hayat bütünüyle aile bağlarıyla bağlı. Bunun dışında da bir hayatı var ama burada yinede aileyi merkez olan yaklaşımla, ilişkilerarası ilişkileri yeniden kurmak lazım diye düşünüyorum. Yani toplumun kültürünü, erkek egemen kültürden (belki dayanışma ilişkisi öne çıkan eşlere karşı) hoşgörü toleranslı öne çıkararak bir kültüre dönüştürülürse, şiddet olgusu bütünüyle ortadan kalkması bile çözümler. Sakarya Üniversitesi olarak deprem sonrası araştırmalar yaptık. Benimde özel araştırmam oldu. Ailede, aile içi ilişkiler, deprem gibi bir ülke olağanüstü şartlardaki bir ülkede, deprem şartlarının aile üzerinde olumsuz etkilere sahip, olumlu etkilere de sahip.

Biz iki tür aile tespit ettik. Birincisi; bunlar tartışma olarak ifade ediliyorlar. İstişare karşılıklı konuşma anlaşmaları. Problemleri nasıl çözersiniz diye sordüğümüzde; karşılıklı konuşuruz demişler. Bunlara ben tartışma diyorum ki, genel olarak istişare birde münakaşa. Bazı aileler tartışmanın olduğu. Eskiden aileler şiddete bağırıp çağırıyordu. Ama diğer taraftan bir dayanışma içerisine girdiğimiz, aile içerisine huzur geldi diyenler var. Depremden sonra münakaşalar arttı diyenler var. İlk gözlemimiz eğitim, sosyali ekonomik düzeyi yüksek olan ailelerde, münakaşanın yani sözel şiddetin daha ön plana çıktığını görüyoruz. Çünkü sosyal – ekonomik düzeyde yüksek bir

gerilirler. Her iki bireyin eşleri de çocuklarında olumsuz şekilde etkilenmiştir. Biz burada bunu tespit ettik. Benim burada şahsi tespitim, dayanışma ilişkisinin deprem nedeniyle olsun veya yeni bir değerler olsun, dünyayı. Öne çıkınca şiddeti bitiriyorlar veya asgari düzeye düşürüyor. Bu önemli bir şey ama özel bir olaydan bir genel çıkarıldığında bulunabilir.

Şiddetin kaynaklarına baktığımızda; bizim yaptırdığımız bitirme ödevleri ve çeşitli tezlerle de ortaya çıktı. Türkiye'deki aile içi tartışmalarda, münakaşalarda bile en önemli kaynak ekonomidir. Türkiye ekonomik kriz yaşıyor. İşsizlik oranı yüksek olduğu ülkemizde bu şartları belli ölçüde düzeltmeden aile içi şiddetin önüne geçmek kolay değil gibi geliyor bana. Yani toplumsal ekonomik şartlar sadece aile içi şiddeti değil; suç oranları artışına yönelik davranışlar, yüksek oranlarda veya suç oranlarının daha yüksek meselelere çıkmasını besliyor. Bu önemli bir konu. Yine buradan kaynaklanan ikinci bir neden çok sonradan gelen boşanmalar nedenleri arasında da ekonomik problemin öne çıktığını görüyoruz. Tabi birde değerli hocam ifade etti. Nevin Hanımda ifade etti. Tabii ki erkeklerde şiddete maruz; ama kadınlar hem sözel şiddete, hem de fiziki şiddete maruz kalıyor. Eşler birbirleriyle tartışıyor, karşı karşıya gelebilirler. Ciddi münakaşalar da yapabilirler. Ama birbirine gösterilen tepkiyi şiddet olarak onaylanmamak lazım. Nedir, karşılıklı birbirinin şahsiyetini zedeleyici, onurunu zedeleyici davranışları sözel, zaten fiziki olarak da şiddet olarak değerlendiririz. Davranışları şiddet olarak değerlendirebiliriz. Kabul etmek durumundayız. Yani bir eşin bir diğerine küsmüş veyahut ta konuşmayı herhangi bir hadiseden dolayı onunda sınırlarını çizerek kabul edilebilir tarafı vardır. Bu nedenle bir diğer husus yine hatırıma geldi; dayak konusu.

Bizim araştırmamızda bir değişiklik, araştırmalarda gözlemlerimiz, dayak ebeveyn ve çocuklar karşısında meşhur masalcı bir örnek kedi örneği kızını dövmeyen dizini döver şeklindedir. Şimdi zaten şiddeti normal karşılıyor. Annesinden babasından durup dururken tokat yiyen çocukta bunu normal karşılıyor. Ama yetişme çağına bir takım yaptırımlar aslında, çok uzun vadeli çocuğun yetişmesinde olumsuz sonuçlara sahip. Şiddeti hem aile içinde hem de bireyler arasında ki ilişki; efendim asgari düzeye indirecek benim şahsi kararım. Öğrenilen davranış biçimi olmaktan çıkarılacak çıkartılabilecek bir değerler dünyası. Bu milli eğitimin, programların içerisinde ikili iletişim vasıtalarıyla gündeme getirilmesi, inşa edilmesi, ikame edilmesi gerekir. Her

nasılsa topluma empoze edilen toplum kültürü ile böyle bir etkilenmeye maruz bırakılması gerekir diye düşünüyorum. Bu sosyal ve ekonomik şartlarda şiddeti bütünüyle ortadan kaldıramazsın, şiddete uğrayanların elbette kadın sığınma evlerinin de benzeri kurumlarda olan koruma altına alacaksınız. Ama birde sosyo – psikolojik açıdan mücadele etmek gerekir diye de düşünüyorum. Özellikle benim şahsi gözlemlerim tatilde, dayanışma ilişkisi; eşler arasında, kardeşlerarası aile fertleri arası dayanışma ilişkisini öne çıkaran değerleri, her yıl belediyesiyle, milli eğitimiyle, kitle iletişimiyle empoze etmeliyiz diye düşünüyorum.

HULUSİ ŞENTÜRK : Teşekkür ediyoruz. Avukat Hatice Duru Hanım.

HATİCE DURU : Aile içi şiddetin sosyolojik ve psikolojik sebepleri hakkında katılımcı arkadaşlarımız konuştu. Ben olayın hukuki boyutuna değinmek istiyorum. Şimdi kişilerin vücut bütünlüğünü anayasayla koruma altına almıştır, devlete bir takım yükümlülükler yüklenmiştir. Devlet ailenin bütünlüğünün ve kişilerin vücut bütünlüğünün korumakla yükümlü. Buna ilişkin olarak da bir takım yasalarda çıkarılmıştır. Bu yasalar; ceza yasalarımız, medeni yasalarımız ve birde özel olarak ailenin korunması hakkında kanunumuz olarak sıralayabiliriz. Yalnız yasalarımız ne derece yeterli diyecek olursak; sonuç bence hiç de iyi değil. Tabi bundan 5- 10 yıl öncesine göre daha iyi atılımlar yapılmasına rağmen maalesef hala birtakım boşluklar var. Öncelikle ailenin korunmasına dahi kanuna değinmek gerekirse, kanunun; ailesindeki bireylere şiddet uygulayan kişilere tek yaptırımını (hapislere karşı gelen eş) ancak hapis cezasıyla cezalandırılmasıdır. Ne derece caydırıcı? Bence caydırıcı değil çünkü kişi hapis cezası çekince 3 aydan 6 aya kadar olan hapis cezası var ve tekrar hapis cezasıyla cezalandırılıp, dönüp dolaşıp yine aynı şeyi yapma ihtimali var. Bunun için yasalar var. Bence birtakım değişiklikler yapılmalı. Yasa yaptırımının yanında da bir takım şeylerde yapılmalı. Mesela denilebilmeli ki bu altı ay hapis cezasına ek olarak psikolojik rehabilitasyonuna tabi olması zorunludur. Devlet görevlilerinin gözetimi, çalışması yada ailesine şiddet uygulayan kişilerle bir arada bulunup, bunun kendisine; ne için böyle bir davranış kalıplarına girdiğini tartması için, gerekli düzenlemelerin yapılması gerekiyor. Şimdi avukat olarak karşımıza böyle bir aile içi şiddete maruz kalan kişiler geldiğinde, daha çok bayanlarla karşılaşıyoruz. Kişi boşanma amacıyla geliyor,

“ben boşanmak istiyorum”, devlet kişinin vücut bütününden ziyade aileyi korumakla görevli. Aileyi korumak, kişileri ayırmakla veya boşamakla olmuyor. Kişinin vücut bütünü koruyabilirsiniz; ama aileyi korumuş olmuyorsunuz. Yani nihai amaç gerçekleşmeye, onurun için şiddete maruz kalan kişileri bilinçlendirmek. Boşanmadan önce ne gibi tedbirleri alınabileceği konusunda ilk çözüm; boşanma olmamalı. İlk çözüm kişiye verilecek bilgi. Şöyle denilebilir “sizin kocanızı evden uzaklaştırma ya da karınızı evden uzaklaştırma hakkınız var”. Sizin karınızı ya da kocanızı eve bu şekilde şiddet uygulayan yada başka bir aile bireyleri, aile hekimliğine şikayet edip, bu gibi davranışları yapması halinde, yaptırımlara maruz kalacağını bilgilendirme hakkınız var. Yani boşanmadan ziyade, eşlerin bir süre ayrı kalması ve bu ayrı kaldığı süreç içerisinde de psikolojik bir rehabilitasyona geçilmesi gerektiğini düşünmekteyim. Yasalarımız bu konuda yeterli değil. Kısmen sadece hapis cezası verebiliyor. Bu da tabi hanımefendinin dediği gibi kişiyi bilgilendirip aynı olayı tekrardan yapmasına sebebiyet veriyor. Bu konuda dediğim gibi medeni kanunumuzda aile içi. Şiddete maruz kalmış olan eşin boşanma imkanı verilmiş. Ancak buda ne derece mümkün. Eğer karşınızda size şiddet uygulayan kişinin maddi durumu iyi değil ise yada bir geliri yoksa hiçbir tazminat ya da nafaka alamıyorsunuz. Onun için yasalarımız düzenlenmiş, ama pratikte yasalarımız kişilere ne kadar fayda sağladığı doğrusu bana sorarsanız; sağlamıyor. Çünkü sadece kişileri boşandırmakla yetiniyoruz. Yani boşanıyorlar ama bu eşin ekonomik olarak güvenliği yada başka türlü nerde barınacağı, geçimini nasıl devam ettireceği, şeklindeki soruları karşılamıyor yasalarımız tarafından. Onun için çözüm noktasında; olayın psikolojik, sosyolojik, kültürel ve hukuki boyutu açısından bir pilot örgüt kurup, bu örgüt tarafından yasama organımıza; ne tür yasama yasal düzenlemeler, yapılması gerektiği konusunda öneriler sunulabilir. Ayrıca psikolojik olarak bu gibi olaylara maruz kalmış kişilere ne gibi yardımlar yapılabileceği hakkında seminerler verilebilir. Bunun haricinde sosyal sığınma evleri ve devletin yapmış olduğu sosyal yardımların ne derece nasıl düzenlenmesi gerektiği ve olayın hukuki olarak ne derece bu sosyal yardımların hukuki olarak nasıl düzenlenebileceği konusunda kişilere bilgi verilebilir kanaatindeyim.

HULUSİ ŞENTÜRK : Teşekkür ediyoruz. Buyurun Muhibe Hanım.

MUHİBE KALMIŞ : Bende; evlilik içi şiddet ile yeni Türk ceza kanununda getirilen değişikliğe değinmek istiyorum. Aile içi şiddeti; farklı gruplara ayırırsak eğer; sadece fiziksel şiddetten ibaret olmadığı daha önce de değinilmişti. Bununla birlikte ekonomik istismar; psikolojik istismar, ayrıca cinsel istismar olarak gruplarım. Yeni Türk Ceza Kanunundaki en büyük değişiklik; aile içi şiddetle ilgili cinsel istismar, yönünden cinsel suçlara ilişkin getirilen değişiklikler. Önce ben ekonomik alandaki istismar ve fiziksel alandaki istismardan, kişilerin ne şekilde ceza aldıklarına yönelik birkaç bilgi vermek istiyorum. Ekonomik istismar; yeni Türk Ceza Kanunumuzun 233 ve 229.maddelerinde düzenlenmiş. Notlarıma baktığımda; şimdi bakın, eğitime destek olma yükümlülüğü, bir yükümlülük olarak düzenlenmiştir. Bu Türk Ceza Kanununda yerine getirildiği takdirde, ceza yaptırımıyla karşılaşılıyor. Ceza yaptırımı nedir? Bilim adına hapis cezası, şimdi eğer ki aile içerisindeki yükümlülükler giderilmez ise şikayet üzerine 1. yıla kadar hapis cezasıyla, tanzir edilebiliyor. Bir dikkat çekici istismara yönelik diğer bir suç da, dirençlik olarak düzenlenmiştir. Özel bir madde olarak düzenlenmiştir. Daha önce Türk Ceza Kanununda bu yönde bir düzenleme yoktu. Dirençlik, eğer eş tarafından yaptırılırsa suç olarak düzenlenmiştir. Bu hak eşe karşı, çocuğa karşı da bir istismar şekli. Direnççi bir suç olarak düzenlenmiş 'bir' den 'üç' yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılıyor. Eş tarafından yaptırılırsa, ağırlatıcı neden oluyor yada ceza arttırılıyor. Cinsel istismara baktığımızda fiziksel istismar eşin dövülmesi. Türk Ceza Kanunu, ne şekilde cezalandırıyor? Bu da kötü muamele adı altında düzenlenmiş 232. maddede. Buna göre; fiziksel şiddet yapan eş, 2 yıldan 1 yıla kadar cezalandırılıyor. Ayrıca bununla ilgili arkadaşımın dediği gibi tedbirler var. Ailenin korunması kanununa göre istenilecek şey; mağduru gören, bilen birinin şikayetiyle bir yaptırım var. Bunun yanında cezayı anlamda bu şekilde de bir yaptırım var. Ceza kanununda, ceza olarak düzenlenmiş olarak var. Şimdi uygulamadaki aksaklıklara değinmeden önce; evlilik içi tecavüz olayına değinmek istiyorum. 102. Madde de bu düzenlenmiş. Türk Ceza Kanununun 2. maddesinin göre; cinsel davranışlarla öncelikli olarak bir insana cinsel saldırı olarak tanımlanıyor. Cinsel davranışlarla, bir kimsenin cinsel dokunulmazlığını ihlal etmek, cinsel bir suç olarak düzenlenmiş. Eğer ki bu suç eşe karşı işlenirse (ki bu daha evvelden kanunumuzda yoktu) ayriyeten bir suç olarak düzenlenmiş. Ancak bu da konuşturulması ve soruşturulması için şikayete bağlıdır. Tabi ki eşlerden bu durumun mağduru; bu hususu şikayet etmesi gerekiyor, en büyük değişiklik kanunumuzdaki

budur. Bu da 2 yıldan 7 yıla kadar hapisle cezalandırılma söz konusu. Çocuklarda ise; önce uygulamada, özellikle bu tedbir hususunda aksaklıklar doğmakta. İstanbul barosunu yaptığı bir araştırmada bu hususta çeşitli suçlar listelenmiş ve araştırmalarda karşılaşılan sorunlar şunlardır: İlk başta, kişi fiziksel bir şiddete uğradıktan sonra polise yada savcılığa gitmekte zorluk çekiyor. Neden? İlk başta inanmayacağını düşünüyor. İkincisi ispatlayamayacağını düşünüyor. Üçüncüsü kendisinde bir çekingenlik vasıta oluyor. Az öncede belirtildiği gibi; eğitilmiş bir insan bunu belirtmekten ilk başta çekiniyor. Ancak zamanla bu daha da farklılaşmış, daha söylenir hale gelmiş. Eğitimden dolayı ilk başta bu çekinceler söz konusu. Ayrıca şöyle bir hususta belirtmek gerekirse; polise gittiğinde polislerde tavrı da çok önemli bu anlamda. Polisin yaklaşımları ne olabilir? Bu hususta polislerinde eğitilmesi gerekmekte, nasıl karşılamaları gerekiyor, ne yapmaları gerekiyor? bu konuda çalışmalar yapılması gerekir. Savcılık aşamasında da; savcılığa mağdur olarak gittiniz, bu aşamaları atladınız, polise şikayetinizi bildiriniz, polise şikayetinizi bildirdikten sonra bu husus "Aile Mahkeme"sine getiriliyor. Aile Mahkemesi, belli bir süreyi hükmediyor. Bu süre içerisinde; aile gözetleniyor, aileye yaklaşmaması, nafaka ödenmemesi gibi bu süre içerisinde bakılıyor. Eğer ki o kişi bu tedbirlere uyuyor ise o zaman güzel; ama uymuyor ise az öncede belirtildiği gibi, hapis cezası ile tasdik ediliyor. İşte bunda en büyük aksaklık şu; Aile Mahkemelerine gidildiği vakit, hakimler olaya baktığı anda, tebliğ kararı vermiyorlar. Mesela duruşma günleri alınması mesele oluyor. Bütün hususlar uygulamada sıkıntı yaratıyor. Kanun güzel, her şeyiyle çok güzel. Özellikle TCK çok özel ama uygulamaya gelindiğinde bu sırada çok büyük aksaklıklar yaşanmakta. Bunların artık çeşitli bir şekilde halledilebileceğini inanıyoruz; yada en azından halledilmesi gerekiyor. Aile içerisinde bir diğer konu; şiddete maruz kalan çocuklar. Çocukların cinsel istismarı. TCK düzenlenmiş. Buna göre; çocuğu cinsel yönde istismar eden kişi; üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılıyor. Ancak bu cinsel istismar çocuğun üst soyu, yani babası, annesi veya bir yakın akrabası ikinci yada üçüncü dereceden bir kan uyuşma, üvey baba, çocuğu koruma ve gözetimini yapan kişiler tarafından gerçekleştirilirse; cinsel cezanın yaptırımı artırılıyor. Ayrıca cinsel istismarı, cebren ve tehdit kullanılarak yapılıyorsa, ceza yine yarı oranında artırılıyor. Ayrıca suçun mağduru, beden ve ruh sağlığı bozulacak şekilde suçtan etkilenmişse, ceza çok daha fazla artıyor. 15 yıldan az olmaksızın hapis cezası ile cezalandırılıyor. Çocukların istismarında belirtmek istediğim bir diğer husus; insanlığa

karşı suç başlığı altında düzenlenen çocukların cinsel açıdan istismarı. Bu insanlığa karşı suç olarak düzenlenmiş. Ancak hangi şartlar altında insanlığa karşı düzenleniyor? Bu da eğer bir çocuğa karşı yapılan cinsel istismar; siyasi, dini, felsefi bir akımın etkisinde belli bir gurubun önderliğinde yapılmışsa; bu insanlığa karşı bir suç olarak kabul ediliyor ve cezası çok ağır oluyor.

HULUSİ ŞENTÜRK : Teşekkür ediyorum. Zaman Gazetesinden Yasemin Yalçın Hanım, buyurun.

YASEMİN YALÇIN : Şimdi arkadaşlarım o kadar güzel bahsettiler ki, ben de birkaç şey eklemek istiyorum. Bazı şeylerin etkisinden kısmen farklı kavramlarla, tekrar yetiştiriyoruz. Evet gerçekten şiddet; fiziksel şiddet değil, bireylerin bir şekilde zorlanması, duygusal zorlanması. Duyguların dayak yemesi; yani genel açıdan bu hususiyetle hukuk boyutuyla anlatılan cinsel istismar. Çok ciddi anlamda çözüm bulamıyor. Mesela; istismara uğrayan kişi bunu söylerken bile o kadar kısıp sesle söylüyorlar ki; utanıyor.bu durumdan ve dolayısıyla aman duyulmasın kaygısı içinde, kendi ört pas etmeye çalışıyor. Eğitim problemi var. Burada eğitimden kasıt tabii ki üniversite mezunu değil, mevzuuyla alakalı eğitim problemi var. Şimdi birazcık çocuklar cemiyetinde ben istismarı değinmek istiyorum. Şiddete maruz kalan çocuklar, şiddete şahit olan çocuklar yahut saldırıdan etkilenen çocuklar var. Devamlı şiddet gören, yahut şiddet sahibi olan şiddet uygulayan bireyler, niçin şiddete baş vururlar? Niçin bir malzeme olarak kullanırlar? İlk etapta bana çok gerçekçi görünen tespitten bahsetmek istiyorum. Birinci seminerde; bireyler dayanın etkili bir disiplin metodu olmadığından bahsederken öfkeyle karışık şöyle bir şey söyledi: Yasemin Hanım dedi; o benim çocuğum dolayısıyla onu dövmemek ya da azarlayıp azarlamamak benim elimde. Sizlerin söylediği biraz zor görünüyor ve sizin müdahaleniz bu anlamda beni rahatsız ediyor dedi. O zamanlar söylediğim şimdi de paylaşmak istediğim görüşüm şu; insanların gerek çocuklarını, gerek eşlerini, hususuyla aile içi olarak değerlendirdiğimiz için söylüyorum; kendi mülkleri gibi görmeleri söz konusu. Aile bireylerini kendi mülkü gibi görüyor. Dolayısıyla tasarruf hakkı üzerinde duruyor. Elbisemi istersem düğmeler giyerim, istersem düğmelerimi açık giyerim, o bireyin mülküdür; ama bireyi birey olarak kabul etmiyor, mülk olarak bir malzeme olarak değerlendiriyor. Tasarruf hakkı benimdir

diyor yanlış anlaşılma bu. başka bir annenin ifadesi; Yasemin Hanım, çok güzel diyorsunuz; ama öyle bir noktaya geliyor ki patlıyoruz; yani dövmez isek rahatlayamayacağız. Şimdi ben diyorum ki; öfkenizi boşaltma ihtiyacı mı hissediyorsunuz? Bir takım yöntemler söylüyorsunuz, hayır diyor onu dövmek zorundayım öfkemi kontrol edemiyorum. Bir şekilde şimdi hanım efendiye soruyorum; iş yerinde patronunuzu dövdüğünüz oluyor mu? Hayır. Sinirlendiniz mi? Evet. Ama dövmediniz değil mi? Dövmedim. Hakaret ettiniz mi? Hayır. Hiç kayınvalidenizi dövme girişimi oldu mu? Dövmedim. Siz aslında öfkenizi kontrol edebiliyorsunuz. Çünkü bu bakış açısında değerlendirdiğimizde insanların aile içersindeki bireylere karşı kendini kontrol etmek hükümlülüğü hissetmiyor. Birey olarak sevgi duymuyor. Dışarıdaki bir birey korkuları olan, duyguları olan, kaygıları olan, belki kendisini dışlayacak olan bir birey; ama iş yerindeki olmaz ise olmaz, eleman kaçınılmaz olan elemandır. Mülküne bu anlamda iyi davranmayı bir lüks olarak görüyor ki ebeveynlerin, eşlerin ifadesi. “Ben eşime bir fiske bile atmadım” ne kadar gururla söylüyor! Ki bu bir lüks, ya ben bunu bile yapmadım diyor; eşimi hiç azarlamadım, eşimi hiçbir kadınla aldatmadım. Bunları bir lüks olarak tanımlıyor. Buda tekrar insanların birbirlerine saygı duymadığını ifadesi bence. Ben bunları şöyle algılıyorum; bir birey diğer bir bireyi nasıl olurda kendi mülkü gibi görüpte tasarruf hakkına sahip olabilir? Kendi egosunu tatmin etme, kendisini bir ben merkezci olarak ortaya koyma çabası ile şiddet hususiyle erkeklerde beliriyor. Şunu görüyoruz; eşi çok sosyal olabiliyor, kültürlü olabiliyor, kendini çok geliştirebiliyor ama yine şiddete maruz kalıyor. Adam ona ya hakaret ediyor ya da küçük düşürmeye çalışıyor. Yahut fiziksel şiddete baş vuruyor. İncelediğimiz zaman şöyle bir tablo ortaya çıkıyor; erkek gücünü merkezde oluşuna, adeta eşini ezerek açığa çıkartmak istiyor. Otorite aracı olarak ifade etmek istiyor. Buda egoyu, şiddet yoluyla tatmin etmek için araç olarak kullandığını düşündürüyor. Bunu ben, kişilik bozukluğu olarak adlandırıyorum. Tam olarak oturmamış kişilikleri, kendini ifade etme çabası olarak değerlendiriyorum. Peki bir başka nedeni ne olabilir, diye değerlendirdiği insanlar niçin şiddete baş vurur? Basın yayın organlarının da etkileri var; filanca birey sokakta bıçaklanmış, ertesi gün benzer bir haber, aslında olağan dışı bu haber normale o kadar çok dönüyor ki. Artık benzer haberler, basın yayın organları hani haber yapmak amacıyla bunları fazla gündeme üsluba dikkat etmeden, geçiyor. En önemli nedenlerinden biride bu diye düşünüyorum. Dikkat çekilmiyor, yaptırım gücü yok.

Şimdi bir diğer nedeni diyorum ya babadan oğula geçer gibi; şiddet gören, şiddet uyguluyor. O zaman çocuklarına baktığımız zaman ebeveyn geliyor; şunu söylüyor: Benim çocuğum çok saldırgan Yasemin Hanım! Baştan etiketi yapıştırıyor. Benim çocuğum saldırgan, saldırgan olduğu düşünülen çocuk, gerçekten saldırganlık özellikleri gösteriyor. Belki başlangıçta içerisindeki mevcut enerjii nasıl boşaltamayacağını bilmediği için, etrafa bağıyor. Ebeveyn saldırgan etiketini yapıştırıyor. Çocuk bunu bir süre sonra benimsiyor ve artık saldırgan oluyor. Böyle bir olayda baktığımız zaman, demek ki aileler bilinçsizler, çocuğa nasıl hitap edeceklerini bilmiyorlar. Çok yaramaz olduğunu, çok saldırgan davrandığını, küfür ettiğini çocuğun yanında söylüyor. Çocuk da tepkilerini buna göre şekillendiriyor bir süre sonra benimsiyor. Arkadaşlarına, ileriki hayatta eşine davranışının şekillenmesine yardımcı oluyoruz. Zamanla aileler, çocuklarını kendi arkadaşlarına göstermekten çekinmemeye ondan utanmaya başlıyor. Şimdi diğer bir nokta; kadında erkekten şiddet gördüğünde her halükarda etkilenen çocuktur diye düşünüyorum. Çocuğun bakışıyla ebeveynler vitrin özelliği görüyor. Anne Baba kavga ediyor, hakaret ediyorlar, boşanma dile geliyor, birbirlerini dövüyorlar, ama çocuk burada ne düşünüyor diye çok düşünmüş müdür? Babam annemi dövüyor! En güvendiği insanlar tarafından adeta darbe yiyor, dayanağı yıkılmış oluyor. Babaya dayanıyor ama babanın öfkesini görüyor; anneye dayanıyor, anne babayı ayrılmayla tehdit ediyor. Sürekli tedirgin, güvensiz, içine kapanık, bu anlamda çocuk psikolojisinin çok zedelendiğini görüyoruz ve en önemli neticede toplumun %100 bilmesi gereken bir netice; sokak çocuklarının oluşumuna katkı sağlıyor. Kendi ellerimizle kendi geleceğimizi yok ediyoruz. Yani sokak çocuklarını incelediğimiz zaman; temelinde aile tarafından şiddet gören çocuklar oldukları vurgulamak istemiyorum. Net bir şey olmadığı için çok büyük oranda olduğunu söyleyebilirim. Olayın birde kişilik özelliklerinin oluşması boyutu var. Çok kısaca bahsetmek istiyorum. Çocuk bir süre sonra; o günün problemiyle pasif kişilik yapısıyla karşı karşıya kalabilir. Ya da mutsuz bir ruh haline sahip olabilir, yahut şiddete maruz kaldığı için; şiddet göstererek topluma agresif bir kişilik sergileyebilir. Değersizlik duygusu oluşur. İleri de çevresinden, ailesinden adeta intikam alır. Kendisine saygı duyulmayan çocuk; bir süre sonra hem öz saygısını yitirir, hem topluma karşı saygı duyma ihtiyacı hissetmeye başlar. Bunlar toplumun bence tehdit unsurlarıdır. Geleceğe baktığımız zaman şuan şiddet gören çocuklar geleceğe dönük değerlendirdiğimizde bizim toplumun tehdit unsurları olabilir.

Olaylar böyle biraz vahim değerlendirilip, tekrar ele alınması gerekiyor. Çocuklarda motivasyonun değişmeler göstermesi; okul başarısındaki düşüşler olabiliyor, dikkat çekebilmek ve ilgilenilmek için bu olay çocuğu kamçılayabiliyor. Büyük oranda motivasyon eksikliğinden kaynaklanıyor. İlk etapta ben, bir evlilik okulları; yani olgunlaşmamış olan anne babaları için seminerler düzenlenmeli. Tartışılması gereken şey; evlenmeden önce gençlerin bilinçlendirilmesi, hatta bunun dışında evlenmeden önce beylerin kişilik testleri yaptırılması, yada bu insanlarda kişilik bozukluğu var mı? Bu şekilde bireylerin kişisel olarak incelenmesi, evlilik okullarına, evlilik partilerinde bir şekilde bilinçlendirmeleri, bunun dışında ebeveynlerin eğitimlerini, çocuğa yaklaşım stratejilerinin öğretildiği; ebeveyne ebeveynlik bilincinin kazandırıldığı ortamlar oluşturulmalı. Bunun dışında; basın yayın organlarının, denetimci toplumun duyarlı hale getirilmesi geliyor. Toplumun uyarılması, toplumun bu anlamda bilinçlendirilmesi ve modernleşerek zeminlerin hazırlaması gerekir. Anne ve babalar ya da çocuğun; bir şekilde şiddetin modern zenginliklerini ortadan kaldırılması gerekir. En büyük çözüm belirlenecek olan stratejiler ve tabii ki sürekli, düzenli, uygulamalı seminerler diyorum. Teşekkür ederim.

HULUSİ ŞENTÜRK : Yasemin Hanım'a teşekkür ediyorum. Peki bu testler ne kadar caydırıcı olabilir ki? Müstakbel eşinin kişilik testine bakarak karar veren azınlık da olsa gerek. Çünkü toplumumuzda; iki gönül bir olunca samanlık seyran olur kavramı yaygındır.

YASEMİN YALÇIN : Ama şöyle bir şey var ki; biz kişilik testlerini bir şirkette geçenlerde uyguladık. Şirkette dört bireyden birinde kişilik problemi çıktı mesela.

HULUSİ ŞENTÜRK : Peki tekrar teşekkürler. Seda Kaya Güler Hanım Efendi, Yeni Asır Yazarlarından. Buyurun Seda Hanım.

SEDA KAYA GÜLER : Şimdi öncelikle gecenin bu saatinde bu kadar kişiyi buraya toplayıp, benimde üzerinde önemle durduğum mevzuları konuştuğunuz için herkese teşekkür ediyorum. Tabi Pendik Belediyesinden böyle bir talebin gelmesi de ayrıca önemli bir husus.

EROL KAYA : Artık kanuni bir mecburiyet haline geldi. Kanuni bir mecburiyetten öte de toplumumuzun kanayan yarası. Bugüne kadar tüm belediyeler bir şekilde sosyal yardımlarını yapıyorlardı.

SEDA KAYA GÜLER : Yani bunun zorunlu olmasına rağmen, çalışmalarınızı bir kere daha takdir edici buluyorum. Bu bir gecikmiş bir şey, yinede çok sevindirici bulduğumu söyleyeyim. Beni Yeni Asır Gazetesi yazarı olarak görüyorsunuz; şu anda yeni asırda yazıyorum ama; 81 yılında gazeteciliğe başladım. Ve 81 yılında beni hep kadın ve aile içi şiddet, dayak bunlardan söz ederken görüldüm. Pek çok gazeteci tarafından da, toplumdaki kişiler tarafından biz hep böyle erkek düşmanı, beyefendinin de dediği gibi feminist olarak adlandırıldık. Asla böyle bir şey yok; biz bunları yıllardır anlatıyoruz. Kadınların fırsat eşitliğinden bahsediyoruz, feminist olarak adlandırılıyor.

Şimdi Kanunlara dönelim; evet AB'nin bizi zorlaması ile gündeme geliyor. Yinede çok güzel, sevindirici bir olay. Gerekirse her türlü yardımı, yardımlaşmaya hazırım. Ben bir kadın yazar olarak; yıllardır bunları dile getiren birisiyim. Kadınların iç sığınma örneklerini verdik. Fransa da ki örnekleri sabah gazetesinde 9 yıl boyunca sabahın bütün ilavelerde konu yaptık. Özellikle kadınlara yönelik. Şu anda konuştuğumuz bütün konular, hocaların, avukatların herkesin söylediği şeyler; çok önemli. Bunlar hakikaten önemli.

Burada şunu artık kabul etmemiz gerekiyor. "Ben ona inanmıyorum." Dilimizde tüy bittiği halde hiç bir şey yapmadıktan sonra, şunu kabullenmemiz gerekiyor; "Kadınlara şiddet uyguladığımızı bir kere toplum olarak kabullenmemiz lazım". Biz kadına şiddet uyguluyoruz, küçümsüyoruz, biz kadın dışlıyoruz, toplumdaki soyutluyoruz, bunu kabullenirsek daha kolay yol alabiliriz diye düşünüyorum. Biz bunu kabul edersek; hepimiz kadını küçümsediğimizi, kadını dövdüğümüzü, kadını ikinci sınıf olarak gördüğümüzü ve bundan vazgeçmenin ne kadar doğru olduğunu anlarsak, bir yere varacağız. Hepimiz bu konunun farkındasınız. Genel olarak söylüyorum; hepimiz bunu bir kere bilelim. Farkına varalım. Yani bu utanılacak, ne bileyim küçümsenecek bir şey değil. Bütün istatistikler, işte raporlar, biraz önce Gönül Hanım söyledi, sizler söylediniz.

Sakarya Üniversitesinden Musa Bey bir şeyler söyledi. Bunların hepsi ortaya koyuyor ki biz kadına değer vermiyoruz. Feministlerin sorunu değil. Feministlerin sadece dile getirdiği şey değil. O ailede yaşayan bütün bireyler için, erkekler için; hani burada diyoruz ya erkeklerde şiddet görüyorlar, sözel şiddet görüyor çok doğru; ama biz erkeğin omzuna bütün ailenin sorumluluğunu, para kazanmayı yüklersek oda erkeğe karşı yapılmış çok büyük bir haksızlık olur. Halbuki evin geçimini kadın erkek üstlenseler, birlikte paylaşırsalar, üzerindeki sorumluluk azalacak, belki erkeğinde o ekonomik sıkıntısı hafiflemek suretiyle rahatlama yaşayacaktır. Erkeğin stresi azalmış olacak ve karısını beklide o şiddeti uygulamayacak; yani böyle bir takım şeyleri var. Şimdi ben hep şunu savunuyorum.

Ankara da ki Pediatri Kongresinden geliyorum, orada bir test dile getirildi; bu beslenme ile ilgiliydi. Ama Nevzat bey sanıyorum psikiyatri, bunu biliyordu. Psikolojik olarak da etkisi var. Şimdi biz kadına çocuk yetiştirme, çocuğa eğitim, bakma gibi çok önemli görev üstleniyoruz. Zaten kadının biyolojisi; anne olmaya uygun; ama doğurduktan sonrada çocuğun bütün eğitimini, bakımını her şeyi kadına yüklüyoruz. Çok önemli bir görev bu; sadece altını değiştirmek, mamasını vermek falan değil, bu çok önemli görevleri verdiğimiz kadınlarımızı ne kadarıyla eğitiyoruz? Onu okutmuyor, okula göndermiyoruz, bir şeyler öğrenmesini istemiyoruz; ama evde bir yandan da inanılmaz görevler veriyoruz.

Şimdi burada bir çelişki var. Yani bunu tam tersi, biz hep erkeklere ayrımcılık yapıyoruz. Türkiye’de erkekler hep kayırılıyor, tam tersi olsa yapmamız gerekir, biz kadına ayrımcılık yapmalıyız; erkek çocukları değil, kız çocukları okutmalıyız. Öncelikle kadınları eğitmeliyiz, onları okula göndermeliyiz. Siz belediye olarak; kadınlara karşı çok daha duyarlı şeyler yapma yolunda ilerliyorsunuz. Biz kadınların kendisini değerli bulmasını sağlayacak çalışmalar yapmamız gerekir. Kısa vadede yapacağımız şey; sığınma evlerinin yapılmasıdır. Bu zorunluluktur, şarttır. Türkiye’de biliyorsunuz; sığınma evleri iki tanedir. Biri Şişlide, biride Bakırköy de mevcuttular. O zamanın Belediye Başkanları Yıldırım Aktuna ve Fatma Girik zamanında aktif olan evler, yönetim değişince kapandılar. Konuşulduğu gibi ailenin korunması önemli ve Türkiye’deki muhafazakar partiler olaya hep farklı açılardan yaklaştılar. Sığınma evleri açılırsa aileler

parçalanacak, kadınlar bu evlere gelecekler, feministler, erkek düşmanları yetişecek diye. Böyle bir şey olması söz konusu bile değil, olamazda. Televizyondaki kadın programları; oradaki kadınların dile getirdiği şeyleri biliyoruz.

Biraz önce Musa Hoca, boşanmak çok yaygın dedi. Eğitimli kesimde, daha fazla sanki. Türkiye’de boşanmalar yaygınlaşıyor. Genel olarak Türkiye’de de var; televizyondaki kadın programını biz görüyoruz ki; boşanmamış ama parçalanmış aileler var. Adam evi terk ediyor. Kadınları çocuklarıyla bırakıp bir daha semtlerine uğramayan, sadece parçalanmış aileleri de görüyoruz. İşte bu toplantının kadına bakışı, bizim kadına bakışımızı değiştirirsek, kadının değerli olduğunu kabul edersek iş değişir. Kongreye gelirim; işte kastroloji, her türlü rahatsızlıkların annenin hamileliği döneminde bulunması ve bebeğin anne karnında beslenmesi ve de doğumdan sonra annenin emzirmesi anne sütüyle, çok birebir ilişkileri var. Bunların sonuçları kongreye sunuldu. Psikiyatri olarak da biliyorsunuz ki; annenin ruh sağlığı, hamileliği sırasında anne ne kadar iyiyse ve iyi bakılırsa kocası tarafından dayak yemezse, dışlanmazsa, hakarete maruz kalmazsa, çocuğu ne kadar iyi baktığını ve o çocuğun ileride büyüdüğü zaman; ne kadar sağlıklı birey olduğunu biliyoruz. Yani hamilelikte ve çocuğun (0 – 2 yaş) gelişmesi için çok önemli bir süreç. Kadının sağlığını bilmek, kadının hem ruhsal, hem de fiziksel sağlığı; eğer kadın hakarete uğrarsa, eğer kadın dövülürse, her türlü aşağılanmaya maruz kalırsa; hiçbir yeri yoksa anne adayının evde; çocuk anne karnındayken etkileniyor ve doğduktan sonrada etkisi devam ediyor.

Demek ki bizim kadınlara karşı daha fazla ayrımcılık yapmamız; kadını daha fazla önemsememiz; işte sizleri, bizleri yetiştiriyor. Bir anne çocuğunu yetiştiriyor; o zaman biz ne yapıyoruz anneyi dövüyoruz, eve kapatıyoruz, sen anlamazsın diyoruz. Eğitimli eğitimsiz herkesin biraz önce sadece erkeklerde dövüyor; hayır sadece eşleri dayak atmıyor! Kaynanalar, kayınbiraderler dövüyor, kadınına şiddet büyük ailelerde oluyor. Siz dayanışma dediniz de, dayanışma bunun neresinde? Sahip çıkmayı önemseyen tabii ki kişiler var. Ama sahip çıkmayanlar çoğunlukta. Eğer, aile sahip çıkarsa kadına, annesi sahip çıkarsa, komşum sahip çıkarsa, belediye sahip çıkarsa, basın sahip çıkarsa, biz bu sorunun üstesinden geliriz diye düşünüyorum. Sadece sizi kutluyorum size her türlü yardımı yapmaya hazırım bu konuda örnek olan bir takım kuruluşlar var. Size

söyleyebileceğim; kısa vadede kadın sığınma evleri açmanız, uzun vadede mutlaka eğitim programları, sürekli seminerler, bilgilendirme, bilinçlendirme çalışmalarını düzenlemeniz. Bu eğitimlerde konuşmak çok önemli; kadına bakıp acısını paylaşmak, tamamen yerel yönetimin elinde, basın elinde, hepimizin elinde. Herkes burada gecenin bu saatinde geldiğine göre bu konunun önemine vakıf. Bir şey hep birlikte yapılabilir. Evet erkeğe de şiddet var; ama kadına olan şiddetin daha fazla olduğunu, kadına yönelik şiddetin de, erkeği de çocuğu da, bütün toplumu ilgilendirdiği kabullenelim. Bunu kabullenip üstesinden gelmeye çalışalım. Son sözüm; kadınlara yönelik yatırım yapmayan ülke asla kalkınamaz, bunun da bilincinde olalım. Teşekkür ederim.

HULUSİ ŞENTÜRK : Pozitif ayrımcılığı itiraf edin ve rahatlayın. Teşekkür ediyoruz Seda Hanıma.

MUSA TAŞDELEN : Bir açıklama yapayım; yanlış anlama var. Tabi kadın, tarih boyunca en fazla mağdur olan, özellikle bazı erkekler tarafından istismar edilen varlık. Neden? Çünkü; erkek, kas gücünü kullanmış, böyle bir eşitsizlik söz konusu. Bu her alanda yok, karşı beden de üstün olduğu taraflar var. Karşılıklı bu. Tabi ki mağdur olana sahip çıkılması gerekir. Sizin söylediğiniz doğru; aile içi şiddette mağdur olan kadınlar; ama bu işinde çözümü her iki cinsin, aile içerisinde, aileye olan güveni, dayanışma ilişkisini güçlendiren, aralarındaki dayanışmayı, değerler dünyasına katan kurumlar oluşturmaktır.

SEDA KAYA GÜLER : Siz biraz öncede dediniz ki; kadınlar üstün olmak istiyor. Eşitlik istiyor. Hayır, kadınlar sadece şunu istiyor; kadın erkek farklıdır. Kadın erkek birbirini tamamlar, kadınların ayrı özellikleri, erkeklerin ayrı özellikleri vardır. Ne kadın erkek gibi olmalı, nede erkek kadın gibi olmalı. İkisi bir arada, eşit fırsatlara sahip bir şekilde yaşamaya devam etmeli. Çünkü iki tarafında üstünlükleri var. İki tarafında farklılıkları var. Ama iki tarafta eşit; kadın ve erkek. Ne güzel, bunu sizden duyduğumuz; çünkü sözlerinizden tersini algıladım. Bir şey daha söyleyeyim; kadınların üstün olmak gibi bir niyetleri yoktur. Çünkü eğer zaten ben erkekten üstünüm deseydi kadınlar; bunu çoktan yaparlardı. Kadının böyle bir iddiası olmadığı için, kadın o kadar vakar davranıyor. Kadın kendi yetiştirdiği çocuğu, oğlunu kendisine düşman olarak yetiştiriyor, var mı

daha bunun farklı tarafı? Üstün olmak gibi bir derdi olsaydı, oğlunu farklı bir şekilde yetiştirirdi. Toplumun erkeğe bakış açısı belli; ama bunu yapan yine bizleriz. Biz kadınlar. Çünkü biliyoruz ki; erkeklerimiz her zaman güçlü olmalı, bu yapımızda var.

MUSA TAŞDELEN : Şimdi, batının kendi tarihinde feminizm oluşmuştur. Tabi boşuna değil bu oluşum; erkek egemen bir kültüre karşı tepki bu. Ben mutlak eşitlikçi yaklaşıyorum, eleştiriyorum. Bundan etkilenememek gerekir. Çünkü orada aile içi güç var. Halbuki ailesiz toplum olmaz. Bunu inkar etmiyorum. Zaten üzerine basa basa diyorum ki; mutlaka eşitlikçi yaklaşım olmalı; her alanda eşit olması gerekir. Hem kadına, hem erkeğe kötülük etmemeliyiz burada. Biz aile olarak varız. Ne erkek; birey olarak insanlığın varlığını devam ettirebilir, ne kadın? Aile bir sosyalleşme, dayanışma ilişkisi içinde yollarına devam etmelidirler.

HULUSİ ŞENTÜRK : Teşekkür ediyoruz. Değişik kamu kuruluşundan misafirlerimiz var, arkadaşlarımız var. İsterseniz buradan kendilerinin konuyla ilgili sormak ve eklemek istedikleri hususlar varsa; istirhamım kendilerine söylemeleridirler. Evet Buyurun.

YASİN TUNÇ : Ben Yasin Tunç, İlçe Milli Eğitim Şube Müdürüyüm. Aynı zamanda, İlçe İnsan Hakları Kurulundayım. Çok teşekkür ederim, öncelikle belediye başkanımıza ve değerli katılımcılarımıza. Bu sohbetten çok faydalandığımızı belirteyim. Birkaç hususun altını çizmek istiyorum; konuşmacılardan şunu anladım. Yüksek tahsil yapmış veya yapmamış, şiddet uygulayan ve şiddet gören kişilerin toplumu bozduğunu gösteriyor. Okullarımıza baktığımızda şiddet uygulayan çocuklarımız var; çocuklardan zorla para topluyorlar. Çocuklarımız tabi ki bu tarz aileden gelmiş, bu şekilde görüyor veya yoksulluk var. Tabi yoksulluk çözüm değil şiddete; bana göre her şeyden önce ahlaki değerler var. Kültürel değerlerin azalmasında kaynaklanıyor bunlar. Değerlerimize önem vererek çocuklarımızı, kendi kültürümüze bağlı yetiştirmeliyiz. Anne çocuğunu büyütüyor, annesini sokağa atıyor, dövüyor veyahutta baba anne ve çocuğunu sokağa atıyor ve bir daha aramıyor. Sonuç itibariyle; eğitimciler olarak el ele verip; kültürel ve ahlaki değerlere önem veren ve kendi toplumsal değerlerini benimseyen ve binayı da bunun üzerine kuran bireyler yetiştirmek. İyi akşamlar.

SEDA KAYA GÜLER : Sığınma evleri ile alakalı olarak birkaç cümle söylemek istiyorum. Sığınma evlerinde ömür boyu kalamıyor, ne kadar süre kalabilir? Bir sığınma evinde iki ay gibi bir süre duymuştum ve onunda sürelerinde süreleri vardır ve buradaki amaç şudur: Şiddete maruz kalan, dayak yiyen kadınların, depresyona girenlerin o şiddet ortamından uzaklaşmasıdır. Hem ruhsal çöküntüden kurtulabilmesi için, gidecek yeri olmayan kadının, bir süreliğine gittiği evdir. Sığınma evleri bunun için var. Kadınlarımıza, hem psikolojik yardım vermek, çocuklarıyla ilgilenmek, çocuklarına da pedagojik yardım vermek ve de o çocuğun geleceğiyle ilgili karar almasını, sağlıklı kararlar almasını sağlamaktır. Orada ki dinginlikten ve eğitimden sonra belki eşyle yeniden ailesine döner, veyahut kendi başına yaşamaya karar verir. Onu o zaman eğitmek, mesleği yoksa bir meslek sahibi olmasını sağlamak ve kendi yaşamını sürdürmesini sağlamak gereklidir. Tabi ki bunun sınırı yok. Gittikten sonra güle güle dersek hiç anlamı yok. Türkiye`de sığınma evi yok ki, o kadar çok ihtiyaç olduğu halde hala yok. Ve umuyoruz ki bu kanunla kurulmak zorunda, işlevlerini yerine getirmek zorunda.

EROL KAYA : Çok cazip olmamasının nedenlerinden birisi de; oraya gelen insanların sadece tüketime yönelik olması. Sığınma Evlerinin ana teması; psikolojisi bozulmuş bireylerin rehabilite edilmesi ve yeteneklerine uygun meslek edinme kurslarının verilmesi. Bunun ise bir sürece dahil edilmesi. Geçici değil, sürekliliğini koruması.

SEDA KAYA GÜLER : Sürekliliği konusunda hemfikirim. Çünkü siz bugün varsınız, yarın başka bir belediye başkanı gelecek. Daha önce yaşadığımız için biliyorum; kapatılma ihtimali çok yüksek. Sanırım bu kurumların bağımsız bir kurum olması veya vakıf gibi bir şey olması sürekliliğini korur diye düşünüyorum.

HULUSİ ŞENTÜRK : Teşekkür ediyoruz. Süremizi aşmadan misafirlerimizin görüşlerine dönelim. Buyurun.

OSMAN TUNCER : E-5'in üstünde yer alan, 30.000 nüfuslu bir mahallede 16 senedir muhtarlık yapıyorum. 16 senedir edindiğim tecrübelerimden biri; ağlayarak muhtarlığa gelip derdini anlatanlardan şunu anladım; aile şiddetinin temelinde, geçim sıkıntısının

ekonomik bunalımlar geliyor. Plansız nüfus artışının olduğu, uyuşturucunun, alkolün hüküm sürdüğü, küçük yaştaki çocukların evlendirildiği bir ortamdan ne kadar sağlıklı bir aile beklenebilir ki? Yakın bir zamanda yaşadığım bir hadiseyi anlatmak istiyorum; yüzü gözü morarmış bir hanım geldi yardım istemeye. Morluklarının sebebini sordum : “beyim dayak attı” dedi. “Peki karakola gittin mi?” dedim. “Hayır, belki barışırız diye gitmedim” dedi. Hadisenin nasıl vukuu bulduğunu kendisine sorduğumda; nikahsız olarak yaşadığını, dolayısıyla beyinin de başka bir kadınla beraber olduğunu söyledi. İş yerine gittiğini orada da bayanla görünce tartışmanın çıktığını ve dayak yediğini anlattı. Diğer bir husus; iki hafta arayla, iki tane cinayet oldu. Aile içi şiddetin çokça cereyan ettiği bu olayda kan döküldü. Gencimiz 84 doğumlu, tertipleri askere gitmiş, kendisi gitmemiş nüfus kağıdı olmadığı için. Askere gidecek, nüfus kağıdını çıkartalım derken, bir hafta sonra cinayet ortaya çıktı. Aileler çok kopuk, takip edilmiyorlar. İlgisizlikle ortaya çıkan şiddet eğilimleri, kötü alışkanlıklar aileleri parçalıyor. Ailelerin geçim sıkıntılarının azaltılması için işsizliğe çare bulunmalı. O çocuklar eğitilmeli, spor merkezleri açılmalı. Teşekkür ederim.

HULUSİ ŞENTÜRK : Emniyetten arkadaşımız var. Buyurun ?

OSMAN ÖZTÜRK (KOMİSER) : Öncelikle, çocuklara işlemlerin sivil kıyafetli personel tarafından yapıldığı söylemeliyim. Gerek sanık, gerekse mağdur olarak çocukların; kesinlikle sosyal hizmetlerden bir tane görevli gözetiminde olduğunu, zaman zaman sıkıntılarının doğduğunu belirteyim. Bunun sebebi de; merkezin Üsküdar İlçesinde oluşu. Bu çocukların eğitimiyle alakalı; yine Sosyal Hizmetler Personeli birebir görüşmelerde bulunarak, birlikte çalışmalar yapıyoruz. Şöyle ki olay tespit edildiği zaman, ilk etapta; aile ve çevre araştırması yapılmakta ve bunların bir hal gereği sebepleri araştırılarak, çözüme yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Ancak, sosyal hizmetlere bu konu da çok büyük görevler düşüyor. Keza sokak da çalıştırılan çocuklarla alakalı yeni TCK da bazı hükümler var. Bu hükümleri de şikayet edecek kimsenin olmamasından uygulayamıyoruz. Halkımızın daha duyarlı ve bilinçli hareket etmesi gerekiyor ki çözümlere net ulaşabilelim.

AV. MUHİBE KALMIŞ : Sizin dediklerinize katılıyorum. Az önce dilencilikten ve kadına karşı cinsel saldırıdan bahsettim. Tabi ki kadının kendi şikayetine bağlı karşı tarafın ceza alması. Bunun haricinde, kadın fiziksel şiddete uğruyorsa aynı şekilde komşusu da şikayet edebilir. Bu evde bulunan eşlerden birine, diğer eşe karşı fiziksel bir şiddet uyguluyor diye şikayette bulunabilir.

OSMAN ÖZTÜRK (KOMİSER) : Sokakta çalışan veya çalıştırılan çocuklarla ilgili olarak da; bunları kimlerin çalıştırdığı konusunda sıkıntılar çekmekteyiz. İlk etapta aileler sorgu altına alınıyor, sorgulanıyor ve gidiyorlar. Şebeke halinde ise; takipler sonucu ortaya çıkıyor.

HULUSİ ŞENTÜRK : Teşekkür ediyorum, buyurun.

BAYRAM DEMİRTAŞ (VAİZ) : Bilgi olarak aktarıyorum; iki ay önce ilçe aile komisyonu oluşturuldu. Komisyon; kendi aralarında seçimler yaptı, çalışma kolları tespit edildi, birlikte çalışıyorlar. Her ilçede ayda bir, konuyla ilgili bir konferans yapılmakta. Etkili bir şekilde on binlerce insana ulaşıyoruz. Türk kültürüne referanslı, diğer toplumlardan farklı olarak kadınlara eğitimler verilmekte. Bizim şu anki kültürden bahsetmiyorum. Şimdi fetva hattımız var biliyorsunuz; yani ilginç konularda soru soran vatandaşlarımız var. Gelirler bize dertlerini anlatırlar, sorunlarını anlatırlar, çözümünü de maalesef bizden bekliyorlar. Bizde daha çok psikolojik danışman gibi çalışıyoruz, bu konuya talip olduk. Çünkü insanlarımız yönlendirmezseniz hiç orali olmuyorlar. Eğer konu polisle veya tavsiye edebileceğimiz bir kurumla ilgiliyse yönlendirmeye çalışıyoruz. Müftülük olarak biz aktif halde hepimiz bu işin içindeyiz. Sığınma evleri hakkında ise; ciddi çalışmalardan sonra yapılabilir. Bunun yerine yaptırımlar uygulansa daha etkili olur diye düşünüyorum; mesela şiddeti uygulayan vatandaşa ne yapılması gerekirse yapılsın, hapis yatacaksa hapis yatsın, maddi ceza verilecekse ceza verilsin gibi. Teşekkür ediyorum.

HULUSİ ŞENTÜRK : Evet bizde teşekkür ederiz. Okul Müdürümüz var aramızda, evet hocam sizlerden de birkaç cümle alalım.

ALİ ÇELİK (F.GÖZEN ERALP İ.O.MÜDÜRÜ) : Eğitim öğretimle ilgili olduğu için bu konu en çok bizlere yansıyor. Yansıyan kısmı ise; çocuklarımızın aile şiddetine maruz kaldıktan sonra bütün hıncını, nefretini veya beklediği ilgi ve sevgisini bizlere yansıtması.

Bizim bu sene yaptığımız çalışmalardan bahsetmek istiyorum müsaade ederseniz. Çocuklarımızı sınıflandırma çalışması yaptık. Neticede; 4 tip öğrenci profili karşımıza çıkarıyor; derslerde uslu davranışlarıyla dikkat çekmeye çalışan öğrenciler, sigara tiner madde bağımlısı öğrenciler, çeşitli türde küçük hırsızlık yapmayı düşünen öğrenciler, okul içinde veya dışında arkadaşları ile sorunları olanlara karşı şiddet uygulayan çocuklar. Bunlarla ilgili yaptığımız çalışmalarda genellikle; ekonomik gelir seviyesi düşük ailelerimiz geliyor. Akabinde, çalışan anne-babanın çocuklara karşı olan ilgisizliğinden, çocuklar arayış içine giriyorlar. Bunları nasıl kazanabiliriz? Yakınına gittiğimiz zaman; iletişim problemleri unuttuk. Hayır, onlarla da iletişim kurulabilir, onlar çok farklı değiller, sadece ilgi ve sevgi bekliyorlar. Bunun temelleri ise birliktelikten geçiyor. Bu anlamda biz; sosyal, kültürel olarak bir çalışma başlattık. Bunları tiyatro çalışmalarına dahil ettik. Problemliler sınıflandırmasında yer alan öğrencileri seçtik sonuç ise gerçekten çok sevindiriciydi bizim için. Çünkü başarılı olduk. Baktık ki çocuk kendisiyle ilgilenildiğini, bir iş verildiğinde sorumluluk alabileceğini ve ortaya çıkardığı çalışmasından dolayı alkışlandığını gördü. Bu sevindirici ve örnek bir çalışma olmalı diye düşünüyorum. Çünkü her bir bireyin yapabileceği mutlaka bir aktivite vardır. Yeter ki yol gösterelim, yeter ki yönlendirelim. Tabi bunun yanında ilginçtir bir olay; öğretmenlerimizden birisi, öğrencilerimden birisinin kulağını çekiyor. Baba sınıftan içeri giriyor “hangi hakla çocuğumun kulağını çekersiniz” diyor. Yaptığımız araştırmada; çocuklarına ve eşine karşı aşırı şiddet uygulayan bir baba olduğunu görüyoruz. Burada sizin biraz önce söylediğiniz gibi; kendisin mülkü gibi görmesi yatıyor. “Benden başka ona kimse dokunamaz ama ben istediğimi yaparım” düşüncesindedir. Hepinize teşekkür ediyorum.

NEVZAT TARHAN : Dünya hep bunu konuşuyor. Şiddet şiddeti doğuruyor. Eş kocadan dayak yiyor, kadın öfkesini çocuktan alıyor, çocuk ise oyuncaklarını parçalıyor. Okula başladığında ise öfkesini okulda kusuyor.

ALİ ÇELİK - F.GÖZEN ERALP İ.O.MÜDÜRÜ : Yapılacak çalışmaların içinde eğitim öğretimin sürekli olacağını hepimiz biliyorum. Nasıl ki bataklığı kurutuyoruz, çevreye zarar vermesin diye. Temel olan çocuklarımızın da üzerinde durmalıyız. Baktığımız zaman; eğitim öğretimde, aile ile ilgili bir ders olduğu görülmüyor, aile kurumu ile ilgili dersler olmalı, bunun üzerinde durursak başaracağımıza inanıyorum.

Av. SAMİ ŞİMŞEK : Kadın sığınma evlerinin yeri ile ilgili olarak yasal düzenleme yok. Sığınma evleri için; belediyeler veya vakıflar kendileri tespit ediyorlar. Kimin ne kadar kalacağına, buralarda neler yapılabileceğine karar veriyorlar. Bunun sınırlamaları olmalı diye düşünüyorum.

HULUSİ ŞENTÜRK : Öncelikle teşekkür edeyim; hoş bir mozaikle çıktı karşımıza, muhtarımıza, emniyet müdürümüze, müftülüğümüzden vaiz arkadaşımıza, okul müdürümüze katkılarından dolayı teşekkür ediyorum. Eş ve çocuk şiddetine değindik ama atladığımız ve gerçekten günümüzde çokça da uygulanan bir kesim daha var. Yaşlılar! Yaşlılarımızın şiddete maruz kalması ataerkil aile yapımızın bozulduğunun bir göstergesi. İlkokul kitaplarında beni etkileyen iki hikaye olmuştu; kurbağa hikayesi ve tahta kaşık olayı. Burada hocamıza katılıyorum ne yaparsak öncelikle çocuklar için yapmalıyız. Okul müfredatında bu konuda gözden geçirilmesini düşünüyorum. Çünkü çocuğu ikna edebilirsek, hassasiyeti dile getirebilirsek, geleceğe daha güvenle bakabiliriz diye düşünüyorum. Ve bir gerçek çocuklar aslında en iyi ikna edici bireylerdir. Evet ikinci tura geçmek istiyorum. Buyurun efendim

EROL KAYA : Sığınma evlerinin yerlerini tespit ettik. Çalışmalarımız devam edecektir, bilgilendirme eğitimleri özellikle üstünde durmamız gereken husus olduğunu düşünüyorum. Çekirdek ailemiz bizler için çok çok önemli. Sağlıklı ve geleceğe güvenle bakan bir toplum oluşturmamız için; sağlıklı beyinler yetişmeli. Tabii ki bu da sağlıklı ortamlardan geçiyor.

NEVZAT TARHAN : Sığınma evleri uygulaması, evrensel bir uygulama. Dünyada bir zorunluluk, ama kültürümüze yapılan bir faziletsizlik mi, yoksa toplumsal bir ihtiyaç mı? Bunu bilemiyoruz. Bunu zaman gösterecek. Uygulamalar, toplumsal dayanaklar, sosyal

denge ortamında sığınma evinin olması, prensip olarak kadının lehinedir. En azından kendi akıl sağlığını korur. Alternatif evinin olduğunu bilmesi, en azından kendini iyi hissetmesini katkı sağlar. Pendik Belediyesi'nin öncelikli olarak kültürel faaliyetleri önemseydiğini biliyoruz. Bu konuda; koruyucu aileye yönelik koruyucu çalışmalara öncelik verecektir; yani şiddetin aile içinde uygulanmaması için neler yapılmaması gerekiyor bunun üzerinde duracaktır. Toplumsal bilinç oluşması için; basında çeşitli vurgulamalar yapılması, konunun daire içerisine alınması, insanların bu ihtiyaçlarının farkına vardırılması; dolayısıyla şiddeti önleyecek şekilde çalışmalar yapılması konusunda, öncelikli davranması gerektiğini düşünüyorum. Burada ilginç olan noktalardan birisi de; muhtarlık, diyanet psikolojik danışmanlık gibi çalışıp, aile içi sorunlara çözüm getirmeleri. Bu misyon üstlenildi ise burada cevap verecek kişilerin bu konuda eğitilmeleri gerekmektedir.

Bir diğer husus; televizyon programları. Sözelde merak amaçlı, ilgi amaçlı, eğitim amaçlı programlara önem veriyorlar. Ama bu aile içi şiddeti azaltmıyor, artırıyor. Kadınlar ciddi şekilde iknacı birim olarak görünüyor. 1700 –1800'lü yıllarda kadınlar insan değil mi? diye düşünceler vardı. Kiliseler; kadınların içinde şeytan var gibi söylemlerle dışladılar. Kadınların tepkileri sonucunda demokrasi geliyor, fakat sarkaç etkisi gibi aşırılıklar oluyor, feminizm doğuyor. Feminizm; kadın erkek ilişkisini, evliliği kadın erkek savaşına döndürdü. Burada aileyi kurban etmek gibi bir sonuç çıktı. Şimdi sarkaç ortaya doğru geliyor. Kadın erkek ilişkisi, aileyi tamamlayıcı, bütünleyici unsurların; yani kadın – erkeğin rollerinin tekrar belirlenmesi gerekmektedir. Kadının ekonomik olarak özgür olduğunu hissetmiş olması, "kadının kontrolü nerede?" tartışmalarına yol açmıştır. ABD`de bu konu tartışılmaya başlandığı zaman, kadının kontrolünün ekonomik olarak özgür olmasından kaynaklandığı; ancak çocukların annesi olmalarının, kadının psikolojik doğasında da biyolojik yapısına da daha uygun olduğunu görüyorlar. Bu çerçevede aile kamunu güçlendirmek, aile kamu içinde şiddetin nasıl sorun olmadan çözülebilirle ilgili çalışmalara öncelik vermek gerek diye düşünüyorum. Ben eğitimci olarak; kadın sığınma evinin bir parçası olurum muhakkak; ama oraya giden kişileri en aza indirme çalışması yapmalıyız. Bu konuyu daha çok önemseydiğimi söylemek istiyorum. Teşekkürler.

MUSA TAŞDELEN : Tabi değerli hocam ifade etti, aklın yolu birdir. Biz aileyi, koruma evine göndermeden önce; geleneksel yapıda, ailece problemler çıktığında büyükler, yakın akraba devreye giriyordu. Belediyeler şimdi zor durumda kalıyorlardır, arada kalıyorlardır. Oysa; onları idare edecek bir büyüğün yanlarında olması, problemlerini çözmesi, sanki daha iyi olur gibi geliyor bana. Çoğunlukla geleneksel yapıda, bizim kültürümüzde; merkezi bir yapı var. Çocuklara şiddet aynı zamanda iletişim kanalları yolu ile öğretiliyor. Televizyonda yayınlanan Ninja Kaplumbağaları, Pokemonları, Süpermen'i seyreden çocuk, şiddeti öğreniyor; ama keloğlan masallarını dinleyerek eminim şiddeti öğrenmez .

MUHİBE KALMIŞ : Konuklar kanunların yeterli olmadığından bahsetti; sadece bu kapsamdaki kanunlar değil, bunların yanında kanunların uygulanmasına yönelik kurumlarda önemlidir. Genel düzenleyici kanunların çok da fazla içeriğine girilmemekte, uygulama alanında daha yeterli olma açısından da özel kanunlardaki düzenlemeler çok önemli. Bu aksaklıklar giderilmeye çalışılmakta. Neticede kadına karşı şiddet açısından, genellikle çok önemli yenilikler, Avrupa Birliği uyum yasalarından sonra, bizim kanunlarımıza giren yeni kuralların bizim için çok önemli olduğunu düşünüyorum. İnşallah daha iyi olacağız diye düşünüyorum. Az önceki konuşmada arkadaşlarımdan bir tanesi; yolda giderken suç şüphesi gördüğü kişiyi yakalayabilir mi, acaba nasıl olur? diye bir soru sordu. Açıklamak istiyorum; biz yolda yürürken, suç şüphesi içinde bulunan bir insanı, suç işlediğini düşünerek o şüpheye kapılırsa ve o insanı suç işlerken görürsek; önce biz müdahale edebiliriz, o insanı yakalayabilir, polise teslim edebiliriz. Sivil olarak da, polis olarak da, bir suçu işleyen kişiyi gördüğümüz vakit, o kişi suçu işlemiş ve kaçırırsa müdahale edebiliriz. Poliste zaten aynı şekilde müdahale edebilir. Ama bunun haricinde üst arama, ev arama, arabanın aranması gibi hususlarda, yeni ceza muhakemeleri kanununa göre; savcının yazılı emri olmaksızın, acele hallerden polisin herhangi bir arama yetkisi yok.

HATİCE DURU : Yasalardan bahsettik. Uyum yasalarından bahsettik. Evet büyük eksikliğimiz bence; bu yasal haklarımızı bilmemek. Biraz önce de bahsettiğim gibi; aile bütünlüğünü bozmadan, bir takım tedbirler de alınabilir. Artık belediye bünyesinde olabilir, hukuki yardım masaları kurularak insanlarımızın ne gibi hukuki hakları olduğu

konusunda bilgi verilebilir. Bu tedbirlerin alınması konusunda yardım olunabilir, yol gösterilebilir.

Bir de kadın sığınma evlerine değinmek istiyorum; kadın sığınma evleri benim tasvip ettiğim; kadınları evlerinden ve kocalarından koparmadan, şiddet uygulayan eş ve erkeği evden çıkarabilir, yasada buna müsait. İhtiyaca göre ilave yasal düzenlemenin yapılması noktasında önlemdir. Bir de biraz önce belirttiğim yasal boşluklara giderilmesi konusunda; uzun vadede bir takım önerilerde bulunabilir diyorum

YASEMİN YALÇIN : Eğitim çalışmalarına biraz geçmek istiyorum. Anne babalara eğitim verilmeli, çocuklara eğitim verilmeli. Bazı anne ve babaya kendisi ve erkeği aynı ortamda bulundurmamak daha da dezavantajlı olabilir tartışma meselesine dönüyor. Erkek suçlandığı zaman; sen yapmıyorsun o yüzden bu çocuk böyle, diyor.

Senin söylediğini mi yapacağım, diyor, hiçbir şey yapmıyor. Bu anlamda; özellikle, erkekleri toparlayayım ve özel oturumlar düzenleyelim. Artı kadının kendini nasıl ifade edebileceğini anlama, kadın oturumu anlamında desteklenmelidir. Dırdır ederek, konuyu nasıl ifade edeceğini bilmediği için; erkek eşini dinleme noktasını gereksiz buluyor. Kendisini nasıl ifade edebilecek bunlar öğretilmeli. Biz bunu erkek oturumları ile kadın oturumları şeklinde düzenlersek, erkek günün meselesi olarak algılanmayacaktır. Kadınlar, erkeklerinin karşısında ezilmediğini hissedecektir. Kendi üslubunu öğrenecektir. Nasıl davranışlar sergilemesi gerektiğini öğrenecektir.

SEDA KAYA GÜLER : Evet, kısa vadede kadın sığınma evi istediğimizi vurgulamıştım. Öğretmenimiz, muhtarımız, emniyet mensubumuz gayet güzel açıkladı. Çünkü kadınların kendilerine iyi hissedebilmeleri o an için güçlü hissedebilmeleri çok önemli. Önemsediklerini duymaları, başvurabilecekleri bir yer olması, ona sahip çıkacak bir yerin olduğunu bilmeleri açısından gerekli. Sığınma evlerinde uzman bir danışman var zaten. Sığıma evleri; ilgili aileyi parçalayıcı, kadını erkekten ayıracak bir yer değil. Sığınmacının rahatça uyuyabileceği ve rehabilite edilebileceği bir yer orası. Hepimiz biliyoruz ki; bütün mal mülk her şey erkeğin üzerindedir. Erkek kadına kapıyı açıyorsa ve git diyorsa, kadın gidecektir, ya da orada her şeye katlanacaktır. Muhtarımızın

anlattığı gibi; erkek kadını kapıya koyuyor, kadın dışarıda kalıyor, nikah olsun ya da olmasın. Nikahsız ise zaten baştan kaybetmiş oluyor. Kısa vadede bir sığınma evi şart! Çünkü kadınlar, dayağı yedikten sonra gidecek hiçbir yeri yok. Ben 20 yıldır gazeteciyim, evime her gün günde 20 telefon geliyor ve kadınlar ne yapacaklarını, ne edeceklerini soruyorlar. Televizyon programlarında görüyoruz, kadınlar tartışıyor, ben bu programlarda kadınların konuşmasını hiç istemiyorum. Türkiye`de kadınlar tam anlamıyla aile ilişkilerini dile getiriyorlar, gereksiz yere çok fazla özele giriyorlar. Birde görüyorum ki; kadınların yanı sıra erkeklerde buralara gelmiş, hiçbir şeyi umursamadan televizyonlarda şov yapıp, gidiyorlar. Gerçekten zor durumda olanlar bu konuları kendilerine ar edip de ortaya zaten çıkmıyorlar, sadece çıkış kapısı, yardımcı olabilecek yerler için bekliyorlar.

NEVZAT TARHAN : Kadın sığınma evleriyle birlikte; aile dayanışma merkezi aynı çatı altında olsun. Sığınma evi olursa, sürekli bir sorun var, bunu çözmek için yardım edin diyenler olacaktır. Erkekler, aile sığınma evlerine soğuk bakıyorlar bu bir gerçek. Belki orada olumsuz olan Sığınma Evi sözcüğü. İsmi değiştirmek gerek diye düşünüyorum; aile dayanışma merkezi gibi. Böyle bir isim altında; soruna çözüm bulan bir yer gibi algılanabilir. Sadece çekip gittikten sonra değil, aileyi kurtaran bir yer gibi anlaşılması gerekir.

EROL KAYA : Zaten bizim hayal ettiğimiz, bu olayda neler olabilir, neler olmayabilir çözüme ulaşmak. Bu evleri aynı zamanda; bir meslek edindirme kursu haline getirmek. Başka bir şeyle meşgul olmak, meslek edinerek hayatta kalabilmek ile ilgili her türlü yapıyı oluşturmak. Bu sayede başka problemi çözmesi de mümkün olabilir. Ancak adres noktası kesinlikle gizli kalmalı.

SEDA KAYA GÜLER : Çok doğru, adresi bilinmeyen bir yer olması gerekir. Sığınma evinin, gerçek anlamda sığınma evi olması lazım. Orası kimsenin bilmediği bir yer olarak, rehabilite merkezi olarak kurulmalı.

MUHİBE KALMIŞ : Bu konuda tereddüdümü söyleyebilir miyim? Adresini kimsenin bilmediği yere, sığınma evi olduğunu kimsenin bilmediği bir yerde, o kadar kadının bir arada yaşaması nasıl açıklanabilir? Türkiye şartları bu konuda çok açık değil mi

NEVZAT TARHAN : Sığınma evi yeri bellidir; ama Pendik`de ki sığınma evine, Pendik`de olmayanlar gelmeli. Diğer şehirde olanlara da Pendik'tekiler gitmeli. Değiş tokuşlarla, taşıma araçlarıyla bu mümkün olabilir.

SEDA KAYA GÜLER : Şunu söyleyeyim; hayatı tehlikede olan kadınları, Türkiye`de görmüyoruz biz. Her gün gazeteleri açın, boşanmış olmalarına rağmen, kocası tekrar görüşmek istiyor, barışmadığı içinde kadını sokak ortasında dövüyor, öldürüyor. Önüne geçmenin yolları varken, zorlaştırmayı anlamıyorum.

EROL KAYA : Bence yapılması gereken; şiddete maruz kalanın ortamdaki korunmasını sağlamak.

HULUSİ ŞENTÜRK : Ailenin üzerine durduk. Birey, aile mensupları mutlaka korunmalı. Ama sonuçta; birey insanların, ailede toplumun temel yapı taşı olarak mutlaka korunması lazım. Sığınma evleri geçici bir tedbir, asıl olan toplumun bilincin geliştirilmesi. Katıldığınız için hepimize teşekkür ediyorum.

PENDİK BELEDİYESİ KÜLTÜR YAYINLARI

DEMOKRATİKLEŞMENİN EŞİĞİ : YEREL YÖNETİMLER REFORMU

AB ÜYELİK SÜRECİNDE MERKEZİYETÇİLİKTEN YERELLEŞMEYE

KÜRESEL ŞEHİRLER YARIŞINDA İSTANBUL

İNSAN HAKLARI DUYARLILIĞI OLUŞTURMADA
YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ VE GÖREVİ

YEREL YÖNETİMLER

ULUSLAR ARASI PROJE FİNANSMAN KAYNAKLARI

İNSAN HAKLARI 2003 PENDİK DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

PENDİK YEREL KALKINMA PLATFORMU

İSTANBUL'DA BİRLİKTE YAŞAMA TECRÜBESİ
Çokkültürlü dünya kentinde çoğulcu yaşam pratiği

İSTANBUL KÜRESEL FİNANSIN EKSENİ OLABİLİR Mİ?

İstanbul Bir Küresel Finans Merkezi Olabilir mi?

TÜRK DÜNYASI BELEDİYELER BİRLİĞİ:
YERELLEŞME SÜRECİNDE KOLEKTİF İRADE ARAYIŞI

KÜRESELLEŐME SÜRECİNDE İSTANBUL TURİZMİN EKSENLERDEN BİRİ OLABİLİR Mİ?

AMATÖR SPORUN GELİŐİMİNDE BELEDİYELERİN ROLÜ

AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRKİYE'DE BÖLGESEL YÖNETİŐİM

YEREL KALKINMADA BELEDİYELERİN ROLÜ